

UCHWAŁA NR XI/76/25
RADY MIEJSKIEJ GÓRY
z dnia 28 stycznia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Góra na lata 2025 - 2030

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025- 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

projektu uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025- 2030

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Zgodnie z art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej Strategia zawiera w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

3) określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Strategia została opracowana przez Ośrodek Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, w ramach umowy zawartej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze. Opracowanie zostało przygotowane na podstawie danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających na terenie gminy Góra lub obejmujących swoim zasięgiem działania jej mieszkańców. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe skierowane do mieszkańców (liderzy lokalni i losowo wybrani mieszkańcy) i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek. Ponadto analizie zostały poddane między innymi obszary związane z demografią, infrastrukturą techniczną, gospodarką, ochroną zdrowia, sportem i rekreacją, pomocą społeczną, bezrobociem, sytuacją dzieci, sytuacją osób starszych i niepełnosprawnych. Dokonano analizy zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Zebraniem wszystkich materiałów źródłowych oraz badaniami ankietowymi zajmowali się pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze. Usystematyzowanie informacji zostało przeprowadzone w ujęciu mocne i słabe strony, szanse

i zagrożenia (analiza SWOT), która została opracowana również przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Przyjęta Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez miasto środków finansowych, jak i szerokiej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione. Rada podejmuje niniejszą uchwałę zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.

BURMISTRZ

Tadeusz Juska

Góra, dnia 16 stycznia 2025 r.

*Załącznik do Uchwały Nr XI/76/25
Rady Miejskiej Góry
z dnia 28 stycznia 2025 r.*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GÓRA
NA LATA 2025-2030**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII	7
1. PODSTAWY PRAWNE	7
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	9
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA.....	17
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	17
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	17
3. DEMOGRAFIA.....	18
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	20
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	22
6. GOSPODARKA	23
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE.....	24
8. EDUKACJA I KULTURA.....	25
9. OCHRONA ZDROWIA	30
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	32
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	35
12. POMOC SPOŁECZNA	39
13. BEZROBOCIE	54
14. BEZDOMNOŚĆ	57
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ	57
16. SYTUACJA DZIECKA	64
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	67
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY.....	73
19. ZDOLNOŚĆ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ	76
20. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY.....	77
21. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS Kobiet I MĘŻCZYZN	79
22. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	82
23. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII	92
III. PROGRAMOWANIE	99
1. WIZJA I MISJA	99
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	100
3. PROGNOZA ZMIAN.....	118
4. RAMY FINANSOWE	121
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	122
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA	123
7. PROGRAMY I PROJEKTY	125
UWAGI KOŃCOWE	126

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra został przygotowany na lata 2025-2030. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Koordynowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 powierzono Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze. Zadaniem zespołu, który współpracował z Kierownikiem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Miejskiej Góry do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy informację o przystąpieniu Samorządu Gminy Góra do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W komunikacie zwrócono się z prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”, zapraszając zarazem mieszkańców do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych realizuje ustawowy obowiązek gminy nakreślony w art. 16b. ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), które stanowią:

Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust.1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

3) określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, a także zawiera ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące **sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka.**

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 26 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 54% kobiet i 38% mężczyzn, natomiast 8% badanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 46-55 lat (46%). Mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły grupy osób w przedziale wiekowym 36-45 lat (27%) i 56-65 lat (15%) oraz 26-35 lat (4%), natomiast 8% respondentów nie określiło swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby w wieku poniżej 25 lat i osoby powyżej 65. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to połowa spośród nich zadeklarowała posiadanie wykształcenia wyższego, a kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (27%), zaś 23% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 65% wszystkich respondentów zamieszkuje w gminie Góra od urodzenia, a 27% uczestników badania mieszka na terenie gminy od 10 do 46 lat, natomiast 8% respondentów nie określiło czasu przebywania na terenie gminy. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
26	kobiety (54%)	26-35 lat (4%)	od urodzenia (65%)	średnie (27%)
		36-45 lat (27%)		
	mężczyźni (38%)	46-55 lat (46%)	od 10 do 46 lat (27%)	wyższe (50%)
	brak deklaracji (8%)	56-65 lat (15%) brak deklaracji (8%)	brak deklaracji (8%)	brak deklaracji (23%)

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy także 26 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 58% kobiet i 38% mężczyzn, natomiast 4% badanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były osoby w wieku 46-55 lat (42%) i 36-45 lat (35%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku 56-65 lat (15%) oraz 26-35 lat (8%). Osoby poniżej 25. roku życia i powyżej 65 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
26	kobiety (58%)	26-35 lat (8%)	od urodzenia (62%)	średnie (27%)
		36-45 lat (35%)		
	mężczyźni (38%)	46-55 lat (42%)	od 10 do 40 lat (23%)	wyższe (54%)
		56-65 lat (15%)	brak deklaracji (15%)	brak deklaracji (19%)
		brak deklaracji (4%)		

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 5 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy Góra.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, wskazując problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych, pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na jej treść i realizację mają wpływ następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (do 21 czerwca 2023 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r. poz. 246);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 475 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 113 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266 z późn. zm.);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843);
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 212 Rady Ministrów z dnia 22 października 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” do 2023 r. (M.P. 2022 poz. 1171);
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) – uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. (M.P. 2022 poz. 767).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

Parlament Europejski i Rada UE wezwały do opracowania długoterminowej strategii UE zgodnej ze zobowiązaniami podjętymi w agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Komisja Europejska nie przedstawiła jednak do dziś żadnego odpowiedniego następcy strategii Europa 2020, który wyznaczałby wizję Unii Europejskiej i ukierunkowywałby unijne priorytety w dłuższej perspektywie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano zmieniony długofalowy budżet UE, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane są m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.

Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych

i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
- Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
- Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wyznacza cele rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, określa jego politykę przestrzenną oraz wskazuje kierunki rozwoju. Do najważniejszych wyzwań rozwojowych ujętych w dokumencie zaliczono:

- efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
- poprawę jakości i dostępności usług publicznych;
- wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
- odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochronę walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
- wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej (DSIS) jest dokumentem strategicznym Województwa Dolnośląskiego obejmującym kluczowe zagadnienia z obszaru polityki społecznej, szczególnie w odniesieniu do takich kwestii jak pomoc społeczna, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wsparcie i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami, wsparcie i aktywizacja osób na rynku pracy, wsparcie i aktywizacja osób starszych, edukacja, profilaktyka uzależnień, zdrowie psychiczne, wsparcie aktywności obywatelskiej i kapitału społecznego. Celem głównym DSIS na lata 2021-2030 jest:

Dążenie do zapewnienia Dolnoślązacom wysokiej jakości życia opartej na integracji społecznej, lepszym dopasowaniu usług społecznych do potrzeb mieszkańców województwa oraz tworzeniu warunków do harmonijnego rozwoju w życiu indywidualnym i społecznym.

Cel główny realizowany będzie przy pomocy następujących celów strategicznych:

1. Budowa potencjału rodziny dolnośląskiej.
2. Rozwój sprzyjający wykorzystaniu zasobów na rynku pracy.
3. Przeciwdziałanie pauperyzacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Dolnego Śląska.
4. Znoszenie nierówności wynikających ze zróżnicowanego dostępu do edukacji i różnic w kapitale społecznym poprzez diagnozę i realizację projektów oraz wsparcie systemowe.

5. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego.
6. Upowszechnianie i rozwój usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i o ograniczonej sprawności w życiu codziennym i społeczności lokalnej.
7. Pobudzanie i wspieranie aktywności seniorów w perspektywie indywidualnej i społecznej.
8. Wzmocnienie autonomii i prawa do samostanowienia osób z niepełnosprawnościami.
9. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.
10. Integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
11. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
12. Wspieranie i rozwój potencjału instytucji pomocy i integracji społecznej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Górowskim na lata 2023-2028

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Górowskim jest dokumentem wyznaczającym główne i zasadnicze kierunki działania Samorządu Powiatu Górowskiego w obszarze dotyczącym polityki społecznej. Jest zgodna z założeniami ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. By prawidłowo realizować Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Górowskim, wskazano cele strategiczne, które określają szeroką perspektywę regionalną, precyzowane w oparciu o zdiagnozowane problemy społeczne oraz cele operacyjne zmierzające do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Na podstawie dokonanej diagnozy problemów społecznych określono główne obszary działania, w których przyjęto niżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

Cel strategiczny 6.1. Polityka rynku pracy

Cele operacyjne:

- 6.1.1. Wspieranie osób młodych (do 30. roku życia) w wejściu i utrzymaniu się na rynku pracy.
- 6.1.2. Wzrost aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców, szczególnie osób w starszych grupach wiekowych (powyżej 50. roku życia).
- 6.1.3. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.
- 6.1.4. Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

6.1.5. Wspieranie działań związanych z podnoszeniem i aktualizacją kwalifikacji dostosowanych do potrzeb pracodawców, służących poprawie zdolności do zatrudnienia oraz podnoszeniu poziomu aktywności zawodowej bezrobotnych.

6.1.6. Wspieranie rozwoju lokalnych firm i przedsiębiorstw w kierunku nowych technologii, innowacji oraz umożliwianie dostosowywania kwalifikacji pracowników i pracodawców do zmieniającego się rynku pracy.

6.1.7. Stymulowanie wzrostu zatrudnienia poprzez wspieranie samozatrudnienia.

6.1.8. Wzmacnianie udziału partnerów społecznych w rozwiązywaniu problemów bezrobocia.

6.1.9. Rozwijanie współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi.

6.1.10. Pozyskiwanie i systematyzacja wiedzy o mechanizmach rządzących popytem i podażą pracy w Powiecie Górowskim.

6.1.11. Podnoszenie jakości usług świadczonych przez PUP na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców.

Cel strategiczny 6.2 Prawidłowo funkcjonująca rodzina

Cele operacyjne:

6.2.1. Rodzina bez przemocy.

6.2.2. Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza.

6.2.3. Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej.

Cel strategiczny 6.3 Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale chorych i samotnych

Cel operacyjny: 6.3.1. Przestrzeń otwarta na potrzeby osób starszych.

Cel strategiczny 6.4 Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

6.4.1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

6.4.2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych – aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

6.4.3. Całodobowe usługi opiekuńcze.

6.4.4. Wspieranie usług aktywnej integracji ze środków unijnych.

Cel strategiczny 6.5 Wykluczenie społeczne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Góra na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Góra jest dokumentem, który określa i definiuje kierunki rozwoju, wskazuje hierarchię i priorytety działania oraz pokazuje potencjalnym inwestorom i partnerom gminy jej spójny wizerunek. Na potrzeby dokumentu dokonano diagnozy społeczno-gospodarczej, przeprowadzono ankietę potrzeb wśród mieszkańców gminy, opracowano analizę SWOT oraz sformułowano wizję rozwoju („Gmina Góra miejscem przyjaznym do życia i prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców i przedsiębiorców”) i misję gminy („Gmina Góra wykorzystując swój endogeniczny potencjał, tworzy odpowiednie warunki rozwoju społeczno-gospodarczego. Realizuje to poprzez wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego, wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej oraz likwidację barier infrastrukturalnych”). W strategii wyznaczono także następujące cele strategiczne i operacyjne:

I Cel strategiczny: Aktywizacja gospodarcza i wzrost konkurencyjności gminy.

- Cel operacyjny 1.1.: Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w gminie,
- Cel operacyjny 1.2.: Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy Góra.

II Cel strategiczny: Rozwój zasobów ludzkich oraz poprawa potencjału społecznego gminy Góra.

- Cel operacyjny 2.1.: Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej w działaniach na rzecz rozwoju gminy,
- Cel operacyjny 2.2.: Poprawa jakości kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych w gminie Góra,
- Cel operacyjny 2.3.: Rozwój infrastruktury społecznej.

III Cel strategiczny: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunalnej gminy Góra.

- Cel operacyjny 3.1.: Rewitalizacja miasta i wsi gminy Góra,
- Cel operacyjny 3.2.: Poprawa jakości i standardów funkcji komunikacyjnej gminy,
- Cel operacyjny 3.3.: Poprawa jakości środowiska naturalnego w gminie.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Góra to gmina miejsko-wiejska położona w północnej części województwa dolnośląskiego, w obrębie północnej i centralnej części powiatu górowskiego. Zajmuje obszar 266,11 km², co stanowi 36,04% powierzchni powiatu, i jest jedną z czterech powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina Góra graniczy z gminami Wąsosz, Jemielno, Niechlów oraz gminą Wschowa w województwie lubuskim i gminami województwa wielkopolskiego – Świąciechowa, Rydzyna, Bojanowo.

W ramach struktury administracyjnej terytorium gminy obejmuje swoim obszarem miasto Górę – siedzibę gminy oraz 35 sołectw – Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Bronów, Brzeżany, Chróścina, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Glinka, Gola Górowska, Grabowno, Jastrzębia, Kłoda Górowska, Kruszyniec, Ligota, Łagiszyn, Nowa Wioska, Osetno, Osetno Małe, Polanowo, Radosław, Rogów Górowski, Ryczeń, Sławęcice, Stara Góra, Strumienna, Strumyk, Sułków, Szedziec, Ślubów, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Witoszyce, Włodków Dolny i Zawieścice.

Na terenie gminy działają 52 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych. Gmina Góra, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Lokalnej Grupie Działania – „Ujście Baryczy”.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Góra pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodnie położenie geograficzne i komunikacyjne (w pobliżu drogi ekspresowej S5), a także sprzyjające rozwojowi turystyki walory przyrodnicze i krajobrazowe (Park Krajobrazowy Dolina Baryczy). Duże znaczenie badani przywiązywali też do nieskażonego środowiska naturalnego, zrównoważonego rozwoju gminy oraz zabytków związanych z historią tego regionu. Wśród atutów wymieniono

rozbudowaną bazę sportowo-rekreacyjną, inwestycje w infrastrukturę oraz działania prospołeczne prowadzone przez samorząd gminy. Respondenci docenili także potencjał społeczności lokalnej i tworzenie dogodnych warunków inwestycyjnych.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiał się brak miejsc pracy i wynikający z tego wysoki poziom bezrobocia. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie, co istotnie zmniejsza szanse na pozostanie w gminie osób młodych. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali niezaspokajającą potrzeb mieszkańców ofertę opieki medycznej i utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów oraz niedostatecznie rozwiniętą komunikację publiczną. Według badanych duży problem stanowi także brak potencjalnych inwestorów, wciąż niezadowolający stan dróg, wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza, a także brak tanich mieszkań na wynajem. Wspomniano też o starzeniu się społeczności lokalnej, zaśmiecaniu okolicznych lasów oraz biernej postawie części mieszkańców.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych zakładów i miejsc pracy oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskanie inwestorów. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (modernizacja dróg, budowa chodników i oczyszczalni ścieków, rozbudowa ścieżek rowerowych) oraz zagospodarowanie zalewu w Ryczeniu. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również usprawnienie komunikacji publicznej, poprawę dostępu do opieki medycznej oraz rozbudowę bazy rekreacyjno-sportowej i turystycznej. Wspomniano także o konieczności tworzenia miejsc spotkań dla młodzieży, rozwiązania problemu bezdomności (budowa noclegowni lub ogrzewalni) oraz inwestowaniu w nowoczesne rozwiązania telekomunikacyjne.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2023 r. gmina liczyła 18 458 osób, wśród których były 9 374 kobiety, które stanowiły 50,79% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 69 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2021-2023 ogólna liczba mieszkańców gminy zmniejszała się z roku na rok. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie systematycznie malała zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym, wzrastała natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy.

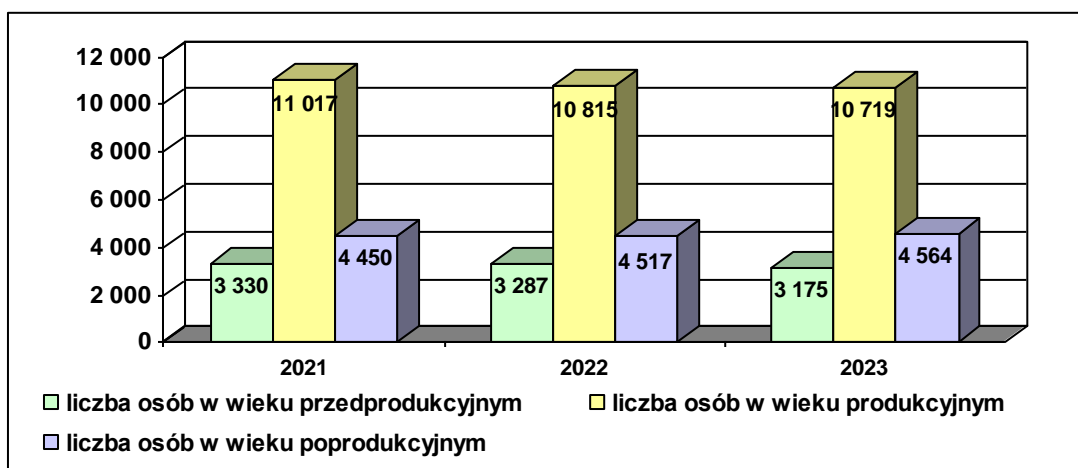
W latach 2021-2023 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności gminy w latach 2021-2023 ulegało wahaniom i w każdym roku analizy było ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3 330	3 287	3 175
liczba osób w wieku produkcyjnym	11 017	10 815	10 719
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	4 450	4 517	4 564
ogółem	18 797	18 619	18 458

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2021-2023

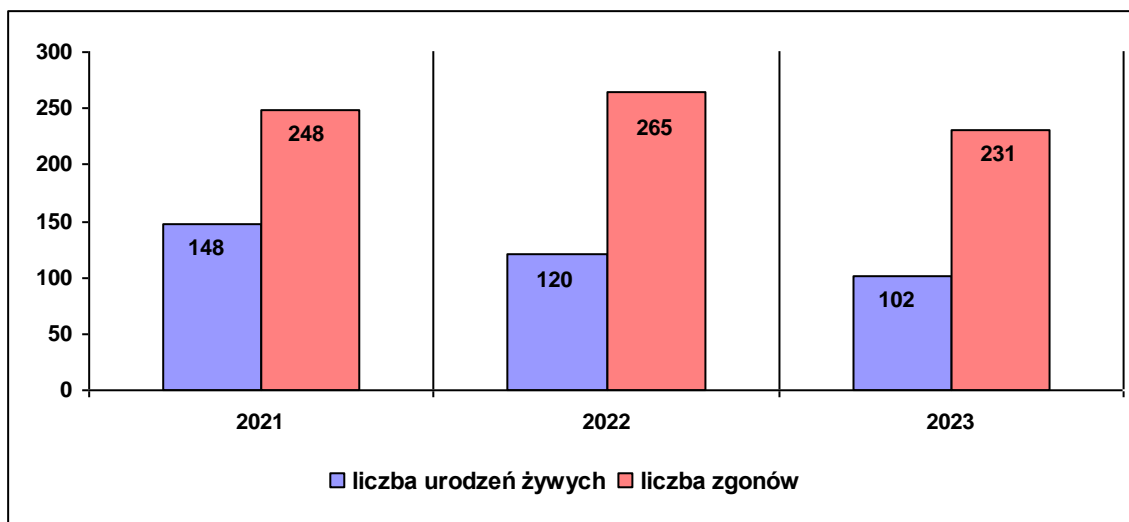
Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba urodzeń	148	120	102
liczba zgonów	248	265	231
przyrost naturalny	-100	-145	-129

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba zameldowanych osób spoza gminy	228	194	171
liczba osób wymeldowanych poza gminę	356	288	231
saldo migracji ogółem	-128	-94	-60

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Góra jest zróżnicowany. Bardzo dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa o długości 178,1 km. Cztery stacje uzdatniania wody zlokalizowane w miejscowościach: Góra, Czernina, Ryczeń i Wierzowice Wielkie zaopatrują w wodę 99% mieszkańców. Z sieci kanalizacyjnej o długości 64,88 km korzysta 65% ludności gminy. Zbiorowym dostarczaniem wody oraz odprowadzaniem ścieków zajmuje się Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o., w której gmina Góra posiada 100% udziałów. Dostęp do sieci gazowej o długości 108,774 km posiada 60% mieszkańców, głównie miasta Góra. W gminie funkcjonują 2 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków – w miejscowościach

Góra i Czernina Dolna. Szczegółowe dane na temat infrastruktury technicznej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2023 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	178,10
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	18 363
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	64,88
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	12 024
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	2
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	108,774
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	11 135
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	291,5
w tym długość dróg gminnych (w km)	135,0

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze i Głównego Urzędu Statystycznego.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2021-2023:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2021-2023

inwestycje w 2021 r.
<ul style="list-style-type: none"> • przebudowa dróg – Czernina Górna, Góra, Bronów; • budowa chodnika – ul. Sportowa w Czerninie, ul. Cisowa w Górze (etap II); • budowa toru rowerowego – pumptrack; • rewitalizacja byłej wieży ciśnień; • utworzenie Sali Aktywnej Terapii dla seniorów w Ośrodku Dziennego Pobytu Osób Starszych i Mieszkań Chronionych w Górze; • aktywna strefa wypoczynku we wsi Kłoda Górowska i Wierzowice Małe; • budowa oświetlenia ulicznego (Góra), budowa oświetlenia ścieżki rowerowej Góra-Jastrzębia; • budowa przejścia dla pieszych przy ul. Mickiewicza w Górze.
inwestycje w 2022 r.
<ul style="list-style-type: none"> • przebudowa chodników – Góra, Stara Góra; • budowa przyłącza do miejskiej sieci ciepłowniczej i węzła ciepłego w budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze; • termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Poznańskiej w Górze; • przebudowa budynku Przedszkola Publicznego nr 3 w Górze; • przebudowa świetlicy wiejskiej w Grabowni; • aktywna strefa wypoczynkowo-rekreacyjna wsi Borszyn Wielki i Wierzowice Wielkie; • zagospodarowanie terenu siłowni napowietrznej w Witoszycach; • budowa oświetlenia drogowego – Góra, Sławęcice.

inwestycje w 2023 r.

- budowa dróg – Radosław (etap II), Witoszyce, Sławęcice;
- przebudowa dróg – Stara Góra, Borszyn Mały i Borszyn Wielki, Wierzowice Wielkie, ul. Jodłowa w Górze;
- budowa chodników – Czernina Dolna, Czernina, Stara Góra;
- budowa ścieżki rowerowo-pieszkiej Góra-Sławęcice;
- termomodernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze;
- zagospodarowanie terenu siłowni napowietrznej – Witoszyce;
- zagospodarowanie terenu w Zawieścicach wraz ze ścieżką edukacyjno-historyczną;
- odbudowa świetlicy wiejskiej w Ligocie – etap I;
- budowa placu zabaw dla dorosłych w Górze – tworzenie miejsc alternatywnego spędzania czasu dla osób z rodzin z uzależnieniami.

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Warto dodać, że w ramach działań proekologicznych gmina Góra, przy wykorzystaniu funduszy unijnych oraz środków krajowych, sukcesywnie wdraża przedsięwzięcia inwestycyjne oraz rozwiązania systemowe mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie zjawiska niskiej emisji (realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, Program „Czyste Powietrze”, Program „Ciepłe mieszkanie”, wymiana źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ciepła, termomodernizacja budynków, modernizacja systemów grzewczych, promocja i edukacja ekologiczna społeczności lokalnej).

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Układ komunikacyjny gminy tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz lokalne. Łączna długość dróg publicznych na obszarze gminy wynosi 291,5 km (w tym drogi gminne 135,0 km). Przez teren gminy Góra przebiegają dwie drogi wojewódzkie nr 323 (Leszno – Lubin) i nr 324 (Szlichtyngowa – Rawicz). W bliskiej odległości od wschodniej granicy gminy przebiega ważny szlak komunikacyjny – droga ekspresowa S5 relacji Wrocław – Poznań.

Zadania związane z organizacją zbiorowego transportu publicznego realizują – Przedsiębiorstwo Milla Spółdzielnia w Lesznie (obsługująca przewozy osobowe z wykorzystaniem infrastruktury Państwowej Komunikacji Samochodowej) oraz prywatne przedsiębiorstwo przewozowe Karmar. W ramach poprawy dostępności komunikacyjnej Gmina Góra oraz Powiat Górowski podpisały w sierpniu 2023 r. porozumienie z Województwem Dolnośląskim dotyczące uruchomienia Kolejowej Komunikacji Autobusowej na trasie Wrocław – Rawicz – Bojanowo – Góra Śląska.

Gmina Góra położona jest w odległości ok. 87 km od Wrocławia (siedziby władz województwa dolnośląskiego), ok. 24 km od Leszna, ok. 25 km od Rawicza, ok. 35 km od Głogowa i ok. 45 km od Lubina.

6. GOSPODARKA

Gmina Góra, poza obszarem miejskim, ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ponad 178 km², tj. ponad 67% powierzchni gminy, tak więc istotną dziedziną gospodarki jest rolnictwo. Lasy oraz grunty leśne stanowią ok. 73 km², tj. ok. 28% ogółu obszaru gminy. Miasto Góra rozwija funkcje produkcyjne, handlowe i usługowe, jest także siedzibą władz oraz jednostek organizacyjnych powiatu górowskiego, jak również ważnym ośrodkiem usług publicznych. Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjają: dogodne położenie komunikacyjne gminy oraz funkcjonowanie na jej terenie Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Inwest Park. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	26 601
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	17 873
w tym powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych	13 674,1201
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	7 348
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	1 380

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

W 2023 r. na terenie gminy funkcjonowało 1 320 indywidualnych gospodarstw rolnych. Poniższa tabela przedstawia dane w tym zakresie.

Tabela 9. Gospodarstwa rolne

liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy	indywidualne – 1 320
średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (ha)	indywidualne – 13,3577

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Duże znaczenie dla produkcji rolnej ma jakość gleb. Gmina Góra posiada dość korzystne warunki glebowe. Dominują gleby zaliczane do klas bonitacyjnych IIIa, IIIb, IVa, V i VI. Największe obszary zajmują gleby należące do kompleksu żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego oraz żytniego słabego i bardzo słabego.

W granicach gminy znajdują się złoża kruszyw naturalnych. Są to głównie piaski i żwiry, mające zastosowanie przede wszystkim w budownictwie.

W latach 2021-2023 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy rosła. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Góra w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem	2 133	2 167	2 209
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 505	1 540	1 568

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na koniec 2023 r. w gminie Góra zarejestrowanych było 2 209 podmiotów gospodarczych, w tym 1 568 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych GUS-u w 2023 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2023 r. gmina Góra posiadała w swoich zasobach 304 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 14 673,78 m², przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego wynosiła 48,27 m², a zamieszkiwało je 549 osób. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2023 r. gmina dysponowała 94 takimi lokalami o łącznej powierzchni 3 169,96 m² i przeciętną powierzchnią użytkową 1 mieszkania komunalnego 33,72 m², w których zamieszkiwały 152 osoby. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Góra w latach 2021-2023 zawiera poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba mieszkań komunalnych	337	314	304
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	16 291,40	15 152,34	14 673,78
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	48,34	48,26	48,27
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	689	584	549
liczba mieszkań socjalnych	89	90	94
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań	3 023,00	2 985,00	3 169,96

społecznych (w m ²)			
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	33,97	33,17	33,72
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	144	146	152

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Góra tej formy wsparcia udziela Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 12. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	160	145	127
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	234	217	180
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	299 822	305 809	287 600

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2023/2024 w gminie funkcjonowały: 1 placówka opieki nad dziećmi do lat 3, 7 placówek wychowania przedszkolnego (6 przedszkoli publicznych i 1 przedszkole niepubliczne), 5 szkół podstawowych oraz 2 szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez powiat górski. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych, opiekunów i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 13. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2023/2024

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba etatów opiekunów
żłobek i klub dziecięcy	1	żłobek – 60	17
		klub dziecięcy – 28	
w tym prowadzone przez gminę	1	88	17
w tym prowadzone przez inne podmioty	–	–	–

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 14. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2023/2024

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba etatów nauczycielskich
placówki wychowania przedszkolnego	7	646	59,18
w tym przedszkola publiczne	6	575	52,18
w tym przedszkola niepubliczne	1	71	7
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	–	–	–

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 15. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2023/2024

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba etatów nauczycieli
szkoły podstawowe	5	1 282	145,68
szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez powiat	2	1 006	115,54

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 16. Wykaz żłobków, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2023/2024

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Żłobek i Klub Dziecięcy w Górze	ul. Piastów 34, 56-200 Góra
2.	Przedszkole Publiczne nr 1 im. Marii Konopnickiej w Górze	ul. Żeromskiego 15, 56-200 Góra
3.	Przedszkole Publiczne nr 3 im. Jasia i Małgosi w Górze	ul. Piastów 6, 56-200 Góra
4.	Przedszkole Publiczne w Glince	Glinka 6, 56-200 Góra
5.	Przedszkole Niepubliczne „Akademia Malucha”	Os. Kazimierza Wielkiego 7 b, c, 56-200 Góra
6.	Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Św. Huberta w Czerninie	Czernin, ul. Szkolna 2, 56-200 Góra
7.	Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Janusza Korczaka w Ślubowie	Ślubów 54, 56-200 Góra
8.	Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Władysława Reymonta w Witoszycach	Witoszyce 10, 56-200 Góra
9.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Prusa w Górze	ul. Konopnickiej 2, 56-200 Góra
10.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Górze	ul. Poznańska 2, 56-200 Góra
11.	Zespół Szkół im. gen. Sylwestra Kaliskiego w Górze – Technikum i Branżowa Szkoła I stopnia (placówka prowadzona przez powiat)	ul. Armii Polskiej 15a, 56-200 Góra
12.	Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Górze (placówka prowadzona przez powiat)	ul. Szkolna 1, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 17. Wykaz placówek kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego, ośrodków doksztalcania i doskonalenia, inne placówki umożliwiające uczenie się przez całe życie w 2023 r.

nazwa placówki	adres
Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Górze (prowadzone przez powiat)	ul. Głowackiego 1, 56-200 Góra
Powiatowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Górze (prowadzone przez powiat)	Plac Bolesława Chrobrego 27, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Warto dodać, że uczniom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej przyznawano pomoc materialną w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych. Ponadto w ramach promowania uczniów szczególnie uzdolnionych oraz uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce wyróżnienie finansowe w wysokości 700 zł przyznano 49 uczniom.

W ramach wsparcia rodzin w procesie wychowawczym, szczególnie w zakresie poprawy funkcjonowania psychospołecznego dzieci zaniedbanych wychowawczo, pochodzących z grup ryzyka oraz mających problemy z nauką i zachowaniem prowadzono na terenie gminy świetlicę socjoterapeutyczną „Tęcza”, w zajęciach której w 2023 r. uczestniczyło 17 dzieci, oraz świetlicę opiekuńczo-wychowawczą i podwórkową dla 20 podopiecznych. Ponadto w ramach współpracy z gminą Góra Parafia w Kłodzie Górowskiej prowadziła świetlicę środowiskową, w której opieką objętych było 59 dzieci.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Dom Kultury w Górze, który zajmuje się upowszechnianiem kultury, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. Placówka stwarza warunki dla rozwoju artystycznych umiejętności mieszkańców, pogłębiania wiedzy oraz popularyzowania zwyczajów, jak również sprawuje opiekę nad społecznym ruchem kulturalnym na terenie gminy.

Dom Kultury odpowiada za organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, w tym koncertów, spektakli, spotkań, występów kabaretowych, konkursów czy wystaw. W ofercie stałej są zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych – muzyczne (wokalne i choreografii scenicznej, nauki gry na instrumentach), plastyczne, rytmiczne, teatralne, akrobatyki, rękodzielnicze oraz sekcja brydża sportowego i grupa filmowo-fotograficzna. Przy placówce działają zespoły muzyczne i śpiewacze: Big Band Domu Kultury w Górze, Niezapominajki, Ancora oraz Osetnopolanie,

a także zespoły amatorskie Amma i Leash. W strukturach Domu Kultury działa kino oraz Górowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Biblioteka Miejska im. Henryka Sienkiewicza w Górze wraz z trzema filiami. Główną funkcją placówki jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczności lokalnej. W 2023 r. księgozbiór biblioteczny liczył ponad 51 000 woluminów oraz ponad 140 000 e-booków i audiobooków. Placówka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa, organizuje też wiele wydarzeń, m.in. spotkania autorskie, wykłady, warsztaty, teatryki, lekcje biblioteczne, wystawy i konkursy.

Na terenie gminy corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in. Dni Góry, Biała Sobota, Osetniańskie Ludowe Granie, Narodowe Czytanie, Spotkanie z Mikołajem, imprezy kulturalno-sportowe, festyny rodzinne i koncerty, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych.

Warto dodać, że w miejscowościach Czernina Dolna, Stara Góra, Ryczeń, Jastrzębia i Sławęcice prężnie działa 5 Kół Gospodyń Wiejskich, które zajmują się m.in. kultywowaniem i promowaniem tradycji ludowych oraz udziałem w organizowanych imprezach promujących regionalną kulturę.

Animatorami życia kulturalnego w gminie jest także 21 świetlic wiejskich, które pełnią funkcję lokalnych ośrodków kultury i są miejscem wielu imprez kulturalnych, rekreacyjnych oraz zebrań wiejskich.

Na terenie gminy ukazuje się Przegląd Górowski – bezpłatny miesięcznik samorządowy. Czasopismo, dostępne także w wersji on-line, opisuje aktualności z życia gminy, promuje imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne oraz informuje lokalną społeczność o bieżących wydarzeniach, działaniach władz samorządowych i realizowanych projektach.

Poniższe tabele zawierają informacje na temat placówek kultury w gminie w 2023 r.

Tabela 18. Placówki kultury w gminie w 2023 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	9 465	10
biblioteki i filie	4	55 361	2

światlice	21	–	–
-----------	----	---	---

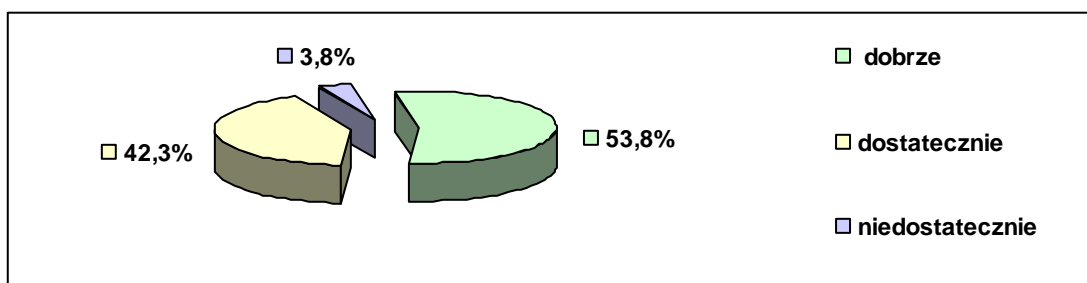
Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 19. Wykaz placówek kultury w 2023 r.

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Dom Kultury w Górze	ul. Armii Polskiej 13, 56-200 Góra
2.	Biblioteka Miejska im. Henryka Sienkiewicza w Górze	ul. Mickiewicza 1a, 56-200 Góra
3.	Filia Biblioteczna Nr 1 w Górze	ul. Piastów 6, 56-200 Góra
4.	Filia Biblioteczna Czernina	ul. Rynek 8, 56-200 Góra
5.	Filia Biblioteczna Chróścina	Chróścina 28, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie. Jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie została oceniona bardzo pozytywnie, bowiem według 96,1% ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Tylko 3,8% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna. Poniższy wykres przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

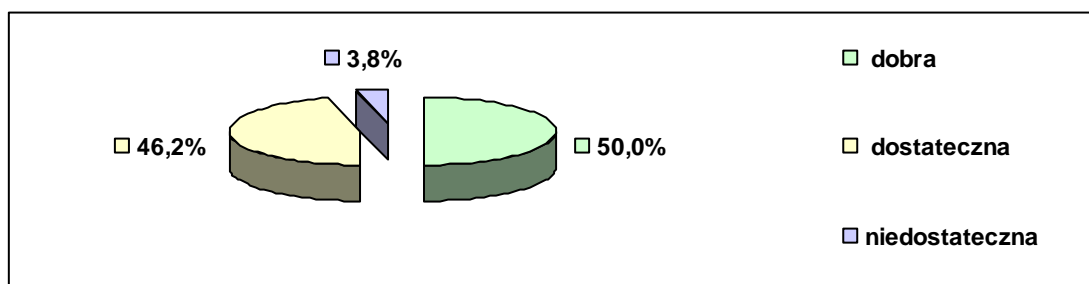
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to większość (69,2%) ankietowanych stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednak prawie 4% badanych przedstawiło odmienną opinię. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 26,9% respondentów. Zdaniem 57,7% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Brak żłobka jest problemem dla 3,8% ankietowanych. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 38,5% respondentów.

Zdecydowana większość (96,2%) ankietowanych pozytywnie oceniła obecną ofertę kulturalną w gminie. Tylko 3,8% badanych przyznało, że jest ona

niedostateczna. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Zadania służby zdrowia w gminie Góra realizuje 1 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz 6 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej które, zapewniają m.in. podstawową opiekę zdrowotną, opiekę lekarza rodzinnego, poradnię pediatryczną, opiekę pielęgniarską. Zapotrzebowanie mieszkańców gminy na środki farmaceutyczne zapewnia 6 aptek i 1 punkt apteczny. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 20. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2023 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	7
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	6
liczba aptek i punktów aptecznych	7

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Gmina charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do usług medycznych, szczególnie specjalistycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak np. Wschowa, Głogów, Lubin, Wrocław.

Najbliższy szpital to Nowy Szpital we Wschowie – zlokalizowany przy ul. ks. Andrzeja Kostki 33. W placówce działają zarówno oddziały szpitalne (anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgii ogólnej, wewnętrzny), jak i poradnie specjalistyczne (chirurgiczna, kardiologiczna, urologiczna, nefrologiczna, urazowo-ortopedyczna, reumatologiczna, ginekologiczno-położnicza, logopedyczna, leczenia uzależnień i zdrowia psychicznego) oraz pracownie diagnostyczne (diagnostyki obrazowej, endoskopii, rehabilitacji).

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie przedstawia tabela poniżej.

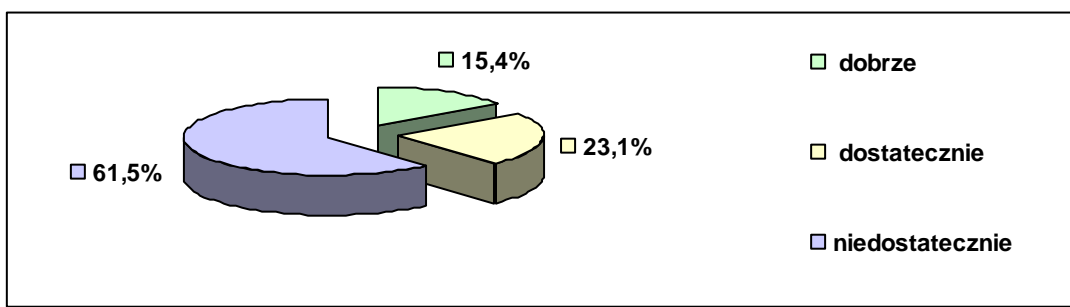
Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2023 r.

lp.	podmiot	adres
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych	Os. Kazimierza Wielkiego 25, 56-200 Góra
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Amicus	ul. Świętosławy 1/5, 56-200 Góra
3.	Przychodnia Lekarzy Specjalistów Pharma Medica	ul. Świętosławy 1, 56-200 Góra
4.	Praktyka Lekarzy Rodzinnych Sp. z o.o.	Os. Kazimierza Wielkiego 15 B, 56-200 Góra
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Arka	ul. Poznańska 28, 56-200 Góra
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Poradni Specjalistycznych Te-Med	ul. Piastów 44, 56-200 Góra
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o.	ul. Mickiewicza 1, 56-200 Góra
8.	Apteka Eliksir	ul. Targowa 1, 56-200 Góra
9.		Os. Kazimierza Wielkiego 15a, 56-200 Góra
10.	Apteka Aspirynka	ul. Armii Krajowej 21, 56-200 Góra
11.	Apteka Rodzinna	Os. Kazimierza Wielkiego 15a, 56-200 Góra
12.	Apteka Lawendowa	Plac Chrobrego 21, 56-200 Góra
13.	Apteka Zdrowie	Plac Chrobrego 9, 56-200 Góra
14.	Punkt Apteczny Sanitas	Chróścina 21, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców została oceniona negatywnie, bowiem 61,5% badanych uznało ją za nieodpowiednią. Jednocześnie zdaniem 23,1% respondentów jest ona dostateczna, z kolei 15,4% ankietowanych przyznało, że jest dobra.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Góra służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Instytucją, która realizuje w gminie zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji jest Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze. W ramach prowadzonej działalności OKF organizuje zawody, imprezy i rozgrywki sportowe oraz zarządza obiektami sportowo-rekreacyjnymi, do których należą:

1. Kompleks boisk przy ul. Sportowej 1 w Górze:

- boisko piłkarskie o wymiarach 100,00 x 64,00 m,
- bieżnia okólna wykonana z poliuretanu z 6-torowym odcinkiem bieżni do sprintu,
- skocznia w dal z rozbiegiem,
- korty tenisowe,
- skocznia wzwyż z rozbiegiem wachlarzowym i zeskoknią na materac treningowy,
- koło do pchnięcia kulą,
- boisko „Orlik 2012” (boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią oraz boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową,
- siłownia napowietrzna,
- treet workout,
- bulodrom (5 boisk do gry w petanque – bule),
- wypożyczalnia rowerów,
- tor rowerowy pumptrack.

2. Korty tenisowe przy ul. Sportowej 1 w Górze.

3. Kompleks przy ul. Zielonej w Górze:

- hala sportowa „Olimpia” (boisko do piłki ręcznej, piłki koszykowej, piłki siatkowej oraz boisko do badmintona) z trybunami na 250 miejsc siedzących,
- siłownia,
- skatepark,
- boisko „Orlik 2012”.

4. Kryta pływalnia „Dolnośląski Delfinek” przy ul. Szkolnej 2 w Górze:

- basen z czterotorową niecką,
- siłownia,
- kręgielnia dwutorowa.

5. Basen miejski przy ul. Mickiewicza w Górze:

- basen wielofunkcyjny, brodzik dla dzieci, 2 boiska do siatkówki.

Uzupełnieniem bazy obiektów administrowanych przez OKF w Górze są stadion w Czerninie, boiska sportowe i hale gimnastyczne w szkołach oraz place zabaw i siłownie zewnętrzne.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela 22. Sport i rekreacja w 2023 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	7
kluby sportowe	16
w tym uczniowskie kluby sportowe	5

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 23. Kluby sportowe na terenie gminy w 2023 r.

lp.	nazwa obiektu/klubu	adres
1.	Ludowy Zespół Sportowy „Zjednoczeni” Chróścina	Chróścina 113, 56-200 Góra
2.	Ludowy Zespół Sportowy „Korona” Czernina	
3.	Szkolny Związek Sportowy w Górze	ul. Sportowa 1, 56-200 Góra
4.	Miejski Klub Sportowy „Pogoń” Góra	
5.	Ludowy Zespół Sportowy „Sparta” Jastrzębia	Jastrzębia 2b/1, 56-200 Góra
6.	Górowski Klub Sportowy „Maratończyk”	ul. Głogowska 50/19, 56-200 Góra
7.	Klub Sportowy „Puenta” Góra	
8.	Górowski Klub Taekwondo-do „Drache”	ul. Podwale 24, 56-200 Góra
9.	Klub Strzelecki „Cel”	ul. Dworcowa 44, 56-200 Góra
10.	Klub Pływacki „Siódemka”	ul. Podwale 15 r, 56-200 Góra
11.	Klub Sportowy „Manat Sport”	ul. Dunikowskiego 16, 56-200 Góra
12.	Uczniowski Klub Sportowy „Zryw” w Górze	ul. Szkolna 1, 56-200 Góra
13.	Uczniowski Klub Sportowy „Grom Dwójka”	ul. Poznańska 2a, 56-200 Góra
14.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Orły-Czernina”	Czernina, ul. Szkolna 2, 56-200 Góra
15.	Uczniowski Klub Sportowy „Trójka”	ul. Poznańska 2, 56-200 Góra
16.	Uczniowski Klub Sportowy Mażoretki „Artis” Góra	Osetno 22, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

W podziale fizycznogeograficznym gmina Góra leży na styku dwóch mezoregionów – w części północnej i centralnej – Wysoczyzny Leszczyńskiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej oraz w części południowej – Pradoliny Głogowskiej należącej do makroregionu Obniżenie Milicko-Głogowskie. Obszar gminy ma charakter nizinny, jednak jest dość zróżnicowany. Najwyższy punkt gminy znajduje się na terenie Wzgórz Rudkowskich w rejonie wsi Bronów i wynosi 154,5 m n.p.m. Jej krajobraz stanowią równinno-falista wysoczyzna, malownicza dolina Baryczy i Rowu Śląskiego oraz kompleksy leśne. Na terenie gminy Góra znajduje się kilka obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich: Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy oraz Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu, a także obszar Natura 2000.

Korzystne warunki sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, zwłaszcza turystyki aktywnej (rowerowej, pieszej, wodnej, kajakarstwa) oraz dają możliwość poznania wielu obiektów, a przede wszystkim piękna lokalnych krajobrazów. Przez obszar gminy biegnie kilka szlaków turystycznych, tras rekreacyjnych – rowerowych i pieszych oraz ścieżek przyrodniczych (m.in. Szlak pieszo-rowerowy „Jastrząb”, Szlak rowerowo-pieszy „Bóbr”, Szlak rowerowo-pieszy „5 Mostów”, Ścieżka rowerowa „Dziczek”, trasy nordic walking). Walory naturalne i krajoznawcze gminy, cenne zabytki oraz dobry stan naturalnego środowiska stanowią o wysokim potencjale turystycznym i rekreacyjnym gminy, szczególnie agroturystyki oraz turystyki ekologicznej.

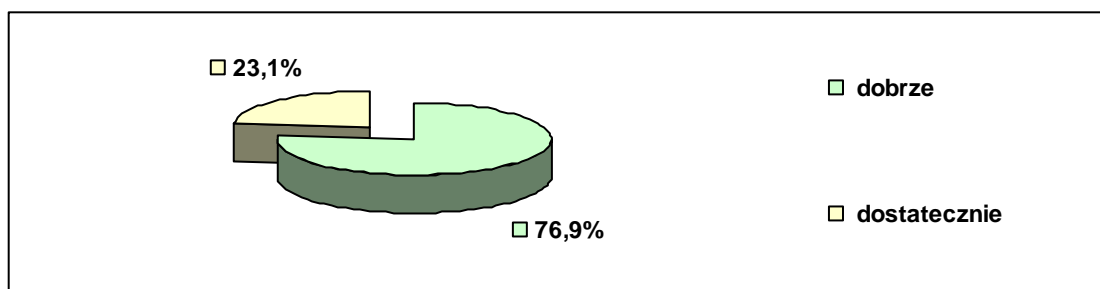
W wielu miejscowościach na terenie gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, m.in.:

- Wieża Głogowska – pozostałości średniowiecznych fortyfikacji oraz przylegające do niej mury obronne miasta,
- zabytkowa wieża ciśnień,
- budynek więzienia – dawna baszta obronna, jedna z wielu wchodzących w skład miejskich umocnień,
- kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej wzniesiony na przełomie XV i XVI w.,
- późnogotycki kościół pw. Bożego Ciała z przełomu XV/XVI w. w Górze,
- gotycki kościół pw. św. Michała Archanioła w Chróście, powstały ok. 1483 r.,
- kościół pw. św. Michała w Osetnie z II połowy XIII wieku,

- zespoły pałacowo-folwarczne i parki dworskie w Borszynie Wielkim, Bronowie, Brzeżanach, Chróście, Czerninie Dolnej, Glince, Kłodzie Górowskiej, Ligocie, Ryczeniu, Szedźcu, Ślubowie Górnym i Witoszycach.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono uczestników badania o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu, wyłącznie pozytywnie ocenili ofertę w zakresie sportu i rekreacji. Zdaniem 76,9% respondentów jest ona dobra, a kolejne 23,1% badanych stwierdziło, że jest dostateczna.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Górze – Wydział Prewencji, w latach 2021-2023 na terenie gminy Góra stwierdzono ogółem: 698 przestępstw w 2021 r., 733 przestępstwa w 2022 r. i 690 przestępstw w 2023 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 14 przypadków w 2021 r., 17 przypadków w 2022 r. i 13 przypadków w 2023 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w odniesieniu do mieszkańców gminy w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	liczba przestępstw 2021	liczba przestępstw 2022	liczba przestępstw 2023
stwierdzono ogółem przestępstw:	698	733	690
w tym popełnionych przez nieletnich:	14	17	13
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	23	20	28

przeciwko wolności	35	42	52
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	90	84	86
przeciwko mieniu	346	369	336
przeciwko rodzinie i opiece	123	124	116
przeciwko wiarygodności dokumentów	24	23	13
przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	4	9	2
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	53	62	57

Dane Komendy Powiatowej Policji w Górze.

Do najczęściej popełnianych w gminie Góra przestępstw w 2023 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (336 przypadków, o 33 mniej w porównaniu z 2022 r.), przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (116 przypadków, o 8 mniej w porównaniu z 2022 r.) oraz przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (86 przypadków, o 2 więcej w porównaniu z 2022 r.).

Funkcjonariusze przeprowadzali także interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2021 r. policjanci wszczęli 30 takich procedur, w 2022 r. – 33 i w 2023 r. – 28 procedur.

Ponadto na terenie gminy prowadzone były przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Górze akcje profilaktyczne. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Działania profilaktyczne w gminie podejmowane przez Komendę Powiatową Policji w latach 2021-2023

rodzaj podejmowanych działań	grupa docelowa	rok realizacji
Przedsięwzięcia o charakterze edukacyjno-informacyjnym na temat uzależnień oraz przestępczości i jej skutków. W okresie roku szkolnego prowadzone były liczne spotkania z młodzieżą ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Pogadanki dotyczyły m.in. wszelkiego rodzaju uzależnień, jak i odpowiedzialności karnej. Ponadto w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku prowadzone były prelekcje z uczestnikami.	uczniowie szkół, grono pedagogiczne, seniorzy	2021-2023
Przedsięwzięcia o charakterze edukacyjno-informacyjnym w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom. W ramach akcji prewencyjnych „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczna woda” przeprowadzono szereg spotkań i pogadanek z dziećmi oraz młodzieżą szkolną.	uczniowie szkół, grono pedagogiczne	2021-2023

Współpraca z innymi jednostkami i placówkami w zakresie monitorowania i patrolowania obszarów gminy, w których mogą kumulować się zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Działania prowadzone wspólnie z PZW, PZŁ, Nadleśnictwem oraz PSP – kontrole miejsc zagrożonych, spotkania edukacyjne z mieszkańcami.	mieszkańcy gminy	2021-2023
---	------------------	-----------

Dane Komendy Powiatowej Policji w Górze.

Sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie gminy zajmują się ochotnicze straże pożarne. Łącznie funkcjonuje 6 jednostek – OSP w Chróście, Czerninie, Osetnie, Radosławiu, Starej Górze oraz Wierzowicach Małych.

Według danych Sądu Rejonowego w Głogowie – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich prowadziły w latach 2021-2023 wobec mieszkańców gminy następujące nadzory i dozory kuratorskie:

Tabela 26. Dozory prowadzone w gminie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
4	4	6	6	4	4
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
12	12	9	9	14	14
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
11	11	17	18	13	13
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
5	5	15	16	11	11
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
210	230	235	250	268	280
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób

92	92	105	106	157	165
----	----	-----	-----	-----	-----

Dane Sądu Rejonowego w Głogowie.

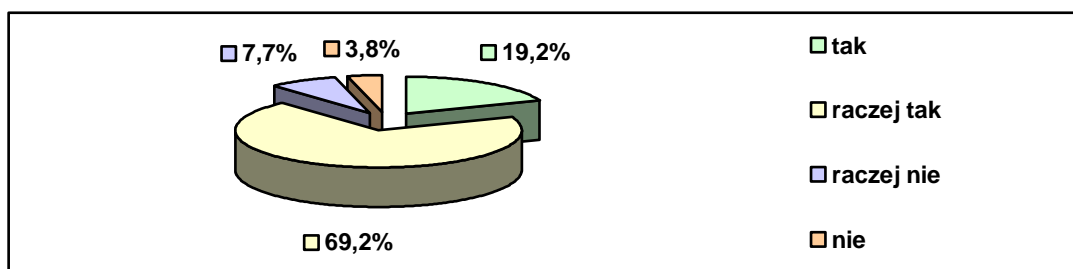
Tabela 27. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
79	289	90	341	86	306
w tym spraw					
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
66	276	83	334	71	291
spraw nieletnich					
k którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
13		7		5	
k którzy prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
13		7		10	

Dane Sądu Rejonowego w Głogowie.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Góra uczestniczącym w badaniu pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (88,4%) ankietowanych stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 11,5% badanych.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2023 r. kadrę Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze stanowiło 52 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 28. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2023 r.

rodzaj stanowiska	liczba osób/etatów – stan na 31.12.2023 r.	o ile osób/etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	2	–
pracownicy socjalni	13	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	19	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	18	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Tabela 29. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2023 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób – 31.12.2023 r.	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	11
	wyższe niekierunkowe	–	–
	średnie kierunkowe	1	2
	średnie niekierunkowe	–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1
		w trakcie realizacji	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–
		w trakcie realizacji	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–
		w trakcie realizacji	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2023 r. w gminie Góra wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 420 mieszkańców (lub 18 rodzin objętych pracą socjalną).

Z końcem 2023 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadała 1 osoba z kadry kierowniczej Ośrodka oraz 11 pracowników socjalnych, zaś wykształceniem średnim kierunkowym legitymowała się jedna osoba z kadry kierowniczej i 2 pracowników socjalnych. Dodatkowo 1 osoba z kadry kierowniczej i 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, 5 pracowników socjalnych miało ukończoną specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, zaś specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadał 1 pracownik socjalny.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2021-2023 w gminie Góra na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 30. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2021-2023

wielkość wydatków (w zł)	2021	2022	2023
ogółem	4 689 982	4 539 680	4 226 484

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Tabela 31. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2021-2023

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2021	2022	2023
ogółem	957 977	575 380	1 726 493

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w latach 2021-2023 malała z roku na rok. W latach 2021-2023 r. na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, a ich wysokość ulegała znaczącym wahaniom.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2021-2023 oraz struktury wiekowej odbiorców pomocy społecznej.

Tabela 32. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023

beneficjenci, którym przyznano decyzją świadczenie	2021	2022	2023
liczba osób	993	923	850
liczba rodzin	806	742	677
liczba osób w rodzinach	1 484	1 320	1 208
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	7,89%	7,09%	6,54%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Tabela 33. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2023 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	263
18-25 lat	57
26-35 lat	104
36-45 lat	156
46-55 lat	131
56-65 lat	134
66 lat i więcej	169
razem	1 014

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2021-2023 zmniejszała się z roku na rok. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy. Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2023 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 17.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023

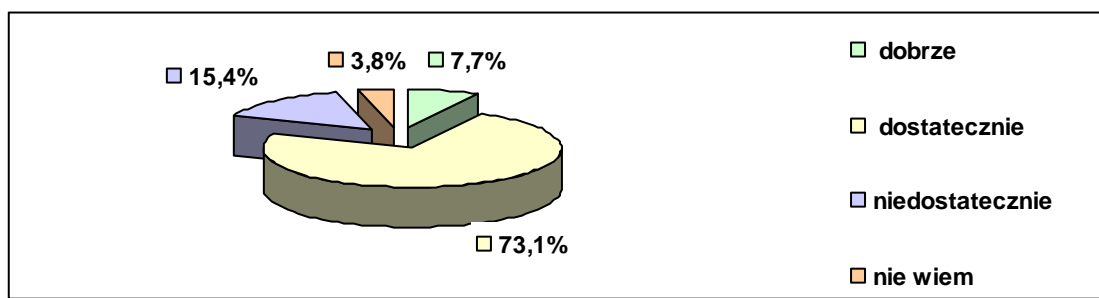
powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
ubóstwo	543	498	472	1 018	917	848
bezdomność	34	25	33	34	25	38

potrzeba ochrony macierzyństwa	34	29	23	195	151	115
bezrobocie	393	334	328	850	724	702
niepełnosprawność	362	366	338	583	534	546
długotrwała lub ciężka choroba	363	351	328	515	473	475
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	111	101	99	376	340	332
w tym rodziny niepełne	93	83	77	278	252	232
w tym rodziny wielodzietne	9	10	11	55	56	64
przemoc domowa	9	5	4	24	15	13
alkoholizm	33	41	48	45	52	62
narkomania	5	9	10	5	11	13
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	12	14	11	15	16
zdarzenie losowe	5	1	1	14	3	4
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	1	0	0	3	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023 były ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. W przypadku ubóstwa, bezrobocia i długotrwałej lub ciężkiej choroby liczba rodzin korzystających ze wsparcia zmniejszała się z roku na rok, natomiast w przypadku niepełnosprawności liczba rodzin ulegała wahaniom. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, a także bezdomność (w przypadku bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego liczba rodzin malała, zaś w przypadku alkoholizmu i bezdomności ulegała wahaniom).

W badaniach ankietowych poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdecydowana większość (73,1%) badanych uznała te działania za dostateczne, a kolejne 7,7% respondentów oceniło je jako dobre. Jednak 15,4% pytanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 3,8% ankietowanych. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2021-2023

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
pieniężna	674	613	542	656	600	530	1 217	1 062	951
rzeczowa	351	342	328	274	264	250	676	643	598
praca socjalna	X	X	X	152	421	231	293	733	488
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	8	33	39	17	61	77
schronienie	5	5	4	5	5	4	5	5	4
usługi opiekuńcze	137	140	130	137	140	130	160	157	152
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	7	0	0	7	0	0	7	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

W latach 2021-2023 na terenie gminy Góra najwięcej rodzin korzystało z pomocy w formie wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie malała. Kolejną formą przyznanego wsparcia była pomoc w formie pracy socjalnej, a liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, wahała się w trakcie rozpatrywanego okresu. W nieco mniejszym zakresie mieszkańcom przyznawano wsparcie rzeczowe, które najczęściej świadczone jest w postaci

posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku, a liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenie, zmniejszała się z roku na rok.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2021 r. zawarto 57 kontraktów socjalnych, w 2022 r. – 33, a w 2023 r. liczba takich kontraktów zmniejszyła się do 31.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2023 r. 36 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 51 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminie w latach 2021-2023.

Tabela 36. Asystenci rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba asystentów rodziny	3	4	3
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	44	39	36
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	95	50	51
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	12	12	12
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	75 752	48 422	96 625

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej.

Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów, liczby osób w nich przebywających oraz kosztów ponoszonych przez gminę z tego tytułu przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 37. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	7	2	3
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	30	31	29

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Tabela 38. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł)	996 931	1 109 675	1 198 999

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Góra zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 39. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba wydanych kart	194	561	458
liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach KDR	86	281	248
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	84	155	146

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Gmina Góra realizuje też lokalny program Górska Karta Dużej Rodziny, dzięki któremu uczestnicy programu mogą korzystać ze zniżek oferowanych przez jednostki organizacyjne gminy. Poniższa tabela przedstawia dane na temat Górowskiej Karty Dużej Rodziny.

Tabela 40. Górowska Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba wydanych kart	181	321	229
liczba rodzin w ramach GKDR	59	132	92
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	105	126	109

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej OPS w Górze przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2021-2023 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, systematycznie rosła, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, malała. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 41. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	9 187 800	9 262 019	9 456 338
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 748	1 707	1 689

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Tabela 42. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2021	2022	2023
zasiłek rodzinny	12 671	10 668	8 797
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	74	38	29
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	157	172	111
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	971	855	762
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 519	2 363	2 155
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 349	1 056	885
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 202	1 059	832
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 403	2 076	1 722
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	116	84	63

zasiłek pielęgnacyjny	14 368	15 167	15 466
świadczenie pielęgnacyjne	1 418	1 532	1 594
specjalny zasiłek opiekuńczy	254	116	68
zasiłek dla opiekuna	133	89	64
świadczenie rodzicielskie	673	575	404
razem	38 308	35 850	32 952

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

W latach 2021-2023 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2021-2023 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze realizował Program Rodzina 500+. Obsługą programu w zakresie wniosków o świadczenia wychowawcze składanych od 1 stycznia 2022 r. zajął się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka

bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie Góra przyznano po 1 takim świadczeniu w latach 2021-2022 i 2 świadczenia w 2023 r.

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” z pomocy skorzystało 289 dzieci i 315 osób dorosłych w 2021 r., 254 dzieci i 242 osoby dorosłe w 2022 r. oraz 243 dzieci i 257 osób dorosłych w 2023 r.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Ośrodek realizował pomoc w zakresie dystrybucji artykułów żywnościowych. Wśród rodzin spełniających odpowiednie kryteria dystrybuowano nieodpłatnie paczki żywnościowe. W 2023 r. w ramach współpracy z Wielkopolskim Bankiem Żywności i Stowarzyszeniem Samarytanin w Górze tego rodzaju wsparcie otrzymało w sumie 127 rodzin (w tym 301 osób w rodzinach), zaś we współpracy z Leszczyńskim Bankiem Żywności pomoc w postaci produktów spożywczych uzyskało 50 rodzin (108 osób w rodzinach), które pochodziły z terenu gminy Góra.

OPS w Górze podejmował także wiele działań na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Wdrożono m.in. programy:

- „Opieka wytchnieniowa” – program polegający na wsparciu członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. W 2023 r. pomocą w formie usługi opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania objętych zostało 7 osób dorosłych (ze znacznym stopniem niepełnosprawności) oraz 5 dzieci z niepełnosprawnością. Na realizację programu przeznaczono pozyskaną z dotacji kwotę 80 455,49 zł;
- „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – celem programu jest pomoc osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2023 r. pomocą w formie usługi asystenckiej w miejscu zamieszkania objętych zostało 17 osób ze znacznym sprzężonym stopniem niepełnosprawności, 10 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 3 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 3 dzieci z niepełnosprawnością, wydatkowano na ten cel kwotę pozyskaną ze środków Funduszu Solidarnościowego w wysokości: 510 378,38 zł;
- Program „Opieka 75+”, którego celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób samotnych

lub samotnie gospodarujących, a także pozostających w rodzinie, w wieku 75 lat i więcej. W 2023 r. świadczenie przyznano 50 osobom, a na realizację programu przeznaczono 212 211 zł;

- Program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” – skierowany do osób w wieku 65 lat i więcej, mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ramach realizacji „Korpusu Wsparcia Seniorów” zakupiono 21 szt. urządzeń do świadczenia usługi polegającej na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centrum monitoringu – tzw. opasek bezpieczeństwa. W 2023 r. w programie uczestniczyło 26 osób, wydatkowano na ten cel kwotę: 7 122,50 zł;
- Nieodpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego – z tej formy pomocy skorzystało w 2023 r. 95 osób z niepełnosprawnością.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze inicjował także wiele działań na rzecz społeczności lokalnej:

- „Aktywne wsparcie socjalne w gminie Góra” – projekt na rzecz integracji społeczno-zawodowej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, realizowany w okresie od 1 maja 2021 r. do 30 kwietnia 2023 r. Wsparciem objęto 59 mieszkańców gminy, w tym osoby mające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz osoby z problemem alkoholowym. Uczestnicy projektu objęci byli pracą socjalną, otrzymywali wsparcie finansowe, zapewniono im specjalistyczną pomoc psychologiczną – indywidualną i grupową oraz prawną, uczestniczyli także w treningach kompetencji i umiejętności społecznych. Ponadto osoby z problemem alkoholowym brały udział w indywidualnych sesjach coachingowych. Na realizację projektu wydatkowano kwotę: 923 448,31 zł;
- Wypoczynek letni dla dzieci – we współpracy z Kuratorium Oświaty we Wrocławiu skierowano na kolonie w Radkowie 6 dzieci z terenu gminy.

OPS udzielał również pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. W 2023 r. wypłacono świadczenia takie jak:

- świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy – przyznano 164 świadczenia, wydatkowano na ten cel ogółem 22 456,00 zł;

- świadczenie pieniężne w wysokości 300,00 zł, które przysługuje jednorazowo i bez względu na dochód dla każdego obywatela Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 24 lutego 2022 r. – złożono 8 wniosków, przyznano 12 świadczeń, wydano na ten cel 3 600 zł;
- jednorazowe świadczenie pieniężne – wypłacono 3 świadczenia w kwocie 1 300 zł;
- dożywianie dzieci w szkole i przedszkolu – wsparcie otrzymało 11 dzieci, wydatkowano na ten cel 2 436,26 zł;
- całodzienne wyżywienie dla uchodźców z Ukrainy – świadczenie realizowano w 4 punktach na terenie Góry, przeznaczono na ten cel 172 462 zł.

Pracownicy Ośrodka realizowali też inne zadania pozaustawowe, m.in. wykonywali procedury związane z wydawaniem zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”, który daje możliwość uboższej części społeczeństwa ubiegania się o dodatkowe środki finansowe.

W 2023 r. OPS refundował gospodarstwom domowym, które wykorzystują do ogrzewania paliwa gazowe i spełniają określone w ustawie kryterium dochodowe, poniesione koszty podatku VAT. Z tej formy pomocy skorzystało 141 odbiorców gazu. Kwota wypłaconych w 2023 r. refundacji wyniosła w sumie 21 825, 59 zł.

Ośrodek realizował także ustawę o dodatku osłonowym. Świadczenie skierowane do gospodarstw domowych spełniających kryterium dochodowe ma na celu zrekompensowanie rosnących cen nośników energii.

Dodatkowo pracownicy OPS-u reagowali na bieżące potrzeby mieszkańców gminy, monitorowali sytuację osób z niepełnosprawnościami, starszych i samotnie mieszkających oraz zapewniali odpowiednią do okoliczności formę pomocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	214	188	167
liczba przyznanych świadczeń	2654	2333	2066
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	1 119 118	1 001 371	907 366

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Górze na terenie gminy funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 44. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2023 r.

nazwa instytucji	adres	liczba miejsc
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Hirszfelda 5, 56-200 Góra	35
Ośrodek Dziennego Pobytu Osób Starszych i Mieszkań Chronionych w Górze	ul. Kościuszki 33/35, 56-200 Góra	12
Klub Seniora „Pogodna Jesień”	ul. Poznańska 23, 56-200 Góra	60
Górowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Armii Polskiej 13, 56-200 Góra	120
Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza”		17
Świetlica typu podwórkowego ucząca języka esperanto i Klub Esperanto dla młodzieży i dorosłych	ul. Sportowa 1, 56-200 Góra	20
Świetlica wiejska z programem opiekuńczo-wychowawczym w Kłodzie Górowskiej	Kłoda Górowska 42, 56-200 Góra	59

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Należy zaznaczyć, że mieszkańcy mogą również korzystać z pomocy jednostek usytuowanych poza gminą, które obejmują swoim wsparciem jej teren. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Jednostki wsparcia obejmujące teren gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2023 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	liczba osób objętych wsparciem
1.	Dom Pomocy Społecznej w Osieku	Osiek 54, 63-920 Pakosław	3
2.	Dom Pomocy Społecznej „Magnolia”	ul. Neptuna 22/24, 67-200 Głogów	4
3.	Dom Pomocy Społecznej w Pakówce	Pakówka 42, 63-940 Bojanowo	2
4.	Dom Pomocy Społecznej w Pyrzycach z siedzibą w Żabowie	Żabów 31, 74-200 Pyrzyce	1
5.	Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie	pl. Wolności im. Jana Pawła II 15, 63-300 Pleszew	1
6.	Dom Pomocy Społecznej w Obornikach	ul. Kardynała Wyszyńskiego 33,	2

	Śląskich	55-120 Oborniki Śląskie, filia Rościszawice, ul. Polna 43	
7.	Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach	Chumiętki 22, 63-840 Chumiętki	2
8.	Dom Pomocy Społecznej we Wronińcu	Wroniniec 59, 56-215 Niechlów	4
9.	Dom Pomocy Społecznej w Mielżynie	ul. Szkolna 15, Mielżyn, 62-230 Witkowo	1
10.	Dom Pomocy Społecznej w Rogowie	Rogowo 24, 63-840 Krobia	5
11.	Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych „Prząśnik” w Brenniku	Brennik 24, 59-243 Ruja	1
12.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Szpitalna 3, 57-200 Ząbkowice Śląskie	3
13.	Schronisko dla Osób Bezdomnych im. św. Siostry Faustyny w Żukowicach	Żukowice 139, 67-231 Żukowice	3
14.	Stowarzyszenie Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych Markot	ul. Moniuszki 109, 58-300 Wałbrzych	1
15.	Powiatowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Górze Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Plac Bolesława Chrobrego 27, 56-200 Góra	–
16.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie		–
17.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Armii Polskiej 8, 56-200 Góra	–
18.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Poznańska 4, 56-200 Góra	–
19.	Komenda Miejska Policji	ul. Podwale 26, 56-200 Góra	–
20.	Sąd Rejonowy w Głogowie Wydział Cywilny		–
21.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych		–
22.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich	ul. Kutrzeby 2, 67-200 Głogów	–
23.	III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych		–
24.	Caritas Archidiecezji Wrocławskiej	ul. Katedralna 7, 50-328 Wrocław	–
25.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Trzebnicka 42-44, 50-230 Wrocław	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze i opracowanie własne.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu gminy oraz ich rodzicom świadczy **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Górze**. Poniższa tabela przedstawia rodzaje terapii prowadzonych w Poradni w odniesieniu do uczniów z górskich placówek.

Tabela 46. Rodzaje terapii prowadzonych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w odniesieniu do mieszkańców gminy w roku szkolnym 2023/2024.

forma pomocy	adresaci pomocy	liczba uczestników
indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne	dzieci i młodzież	117
interwencja kryzysowa		9
warsztaty	rodzice	53
	dzieci i młodzież	875
porady i konsultacje	rodzice	547
	dzieci i młodzież	151
wykłady i prelekcje	rodzice	365

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Górze.

Działalność informacyjno-szkoleniową PPP w Górze realizuje w trakcie Treningu Umiejętności Wychowawczych dla rodziców, konsultacji z rodzicami oraz warsztatów, porad, wykładów i prelekcji. Ponadto w Poradni funkcjonuje Psychologiczne Centrum Wsparcia, w ramach którego specjaliści pełnią codzienne dyżury telefoniczne udzielając porad i konsultacji uczniom oraz rodzicom.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Górze w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w tym zakresie.

Tabela 47. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	3	7	11
liczba dzieci z gminy adoptowanych	3	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	17	27	6
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	65	89	72
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	9	6	6
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	30	38	34
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	16	12	16
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	2	3	8

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Górze.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Góra w latach 2021-2023 ulegała zmianom, bowiem liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych wahała się. Liczba kobiet, które w latach 2021-2023 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, także ulegała wahaniom. Podobnie wahał się udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 48. Stan bezrobocia w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku produkcyjnym	11 017	10 815	10 719
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	857	731	740
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	471	410	412
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	7,78%	6,76%	6,90%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Górze.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2021-2023 w powiecie górowskim, województwie dolnośląskim i w kraju.

Tabela 49. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
stopa bezrobocia w powiecie górowskim	18,3%	13,8%	14,1%
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	4,9%	4,5%	4,4%
stopa bezrobocia w kraju	5,4%	5,2%	5,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Górze i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2021-2023 powiat górowski charakteryzował się zdecydowanie wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego, jak i w stosunku do kraju, stopą bezrobocia. W trakcie rozpatrywanego okresu poziom bezrobocia w powiecie ulegał wahaniom, natomiast w województwie i kraju sukcesywnie malał.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2023 r. dla gminy Góra przedstawia poniższa tabela.

Tabela 50. Bezrobotni w gminie na koniec 2023 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	113	69	61,1%
25-34 lata	185	121	65,4%
35-44 lata	169	99	58,6%
45-54 lata	155	83	53,5%
55-59 lat	83	40	48,2%
60 lat i więcej	35	X	X
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	64	26	40,6%
1-3 miesiące	137	72	52,6%
3-6 miesięcy	108	46	42,6%
6-12 miesięcy	122	68	55,7%
12-24 miesiące	107	67	62,6%
powyżej 24 miesięcy	202	133	65,8%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	56	39	69,6%
policealne i średnie zawodowe	166	109	65,7%
średnie ogólnokształcące	69	53	76,8%
zasadnicze zawodowe	238	116	48,7%
gimnazjalne i niższe	211	95	45,0%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	99	76	76,8%
do 1 roku	118	65	55,1%
1-5 lat	232	154	66,4%
5-10 lat	123	58	47,2%
10-20 lat	104	36	34,6%
20-30 lat	47	19	40,4%
30 lat i więcej	17	4	23,5%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Górze.

Na koniec 2023 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osoby w wieku 25-34 lata. Najmniej bezrobotnych w 2023 r. było w następujących grupach: osób ze stażem pracy powyżej 30 lat, osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca oraz osób w wieku 55-59 lat.

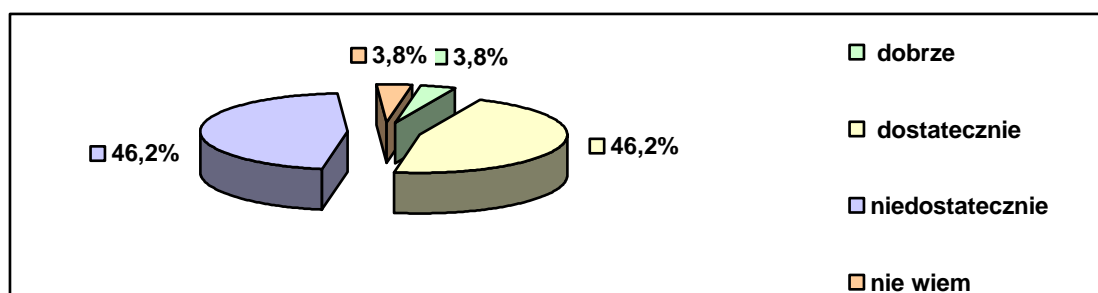
Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób bez stażu pracy, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osób w wieku 25-34 lata.

Wśród ogółu bezrobotnych 645 osób znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 211 osób było w wieku do 30. roku życia, w tym 113 osób było do 25. roku życia, 397 osób było długotrwale bezrobotnych, 190 osób było w wieku powyżej 50 lat, 126 osób korzystało ze świadczeń pomocy społecznej, 130 osób posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 1 osoba posiadała co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 lat z niepełnosprawnością, 77 osób posiadało niepełnosprawności.

W gminie Góra bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom, ulegał wahaniom, ale skutki pozostawania bez pracy mogą być dotkliwie odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według połowy badanych działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dostateczne lub dobre. Jednocześnie 46,2% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Działaniach tych nie potrafiło ocenić 3,8% respondentów.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Góra z powodu bezdomności w latach 2021-2023 ulegała wahaniom, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 51. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin	34	25	33
liczba osób w rodzinach	34	25	38

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Osoby bezdomne i wymagające wsparcia korzystały na podstawie zawartych umów i porozumień z oferty placówek zlokalizowanych poza gminą:

- Schronisko dla Osób Bezdomnych im. św. Siostry Faustyny w Żukowicach (Żukowice 139, 67-231 Żukowice, powiat głogowski). W 2023 r. wsparcia udzielono 3 osobom bezdomnym,
- Stowarzyszenie Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych Markot w Wałbrzychu (ul. Moniuszki 109, 58-300 Wałbrzych). Pomoc w postaci schronienia otrzymała w 2023 r. 1 osoba bezdomna.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów

alkoholowych. Poniższe tabele prezentują dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Góra oraz przeznaczonych na działania profilaktyczne.

Tabela 52. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023

rodzaj	wartość w zł		
	2021	2022	2023
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	380 581,67	405 752,64	450 656,17

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 53. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

wielkość wydatków (w zł)	2021	2022	2023
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	331 353,61	385 818,58	503 254,81
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	13 727,34	13 342,85	22 015,42
na przeciwdziałanie przemocy domowej	8 413,17	958,90	6 850,00
razem	345 080,95	399 161,43	525 270,23

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

W latach 2021-2023 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Góra zwiększała się z roku na rok, systematycznie rosła także wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej odgrywa Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności MGKRPA w Górze przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 54. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
liczba osób zaangażowanych w prace MGKRPA	8	8	8

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 55. Działalność MGKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, z którymi MGKRPA przeprowadziła rozmowy	255	174	161

interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu			
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MGKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	2	2

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2021-2023 liczba osób, z którymi MGKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, wynosiła odpowiednio 255 osób w 2021 r., 174 osoby w 2022 r. i 161 osób w 2023 r. W analizowanym okresie Komisja wystąpiła z wnioskiem do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 4 osób w 2021 r., 2 osób w 2022 r. i ponownie 2 osób w 2023 r.

Tabela 56. Działania podjęte w gminie przez MGKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej

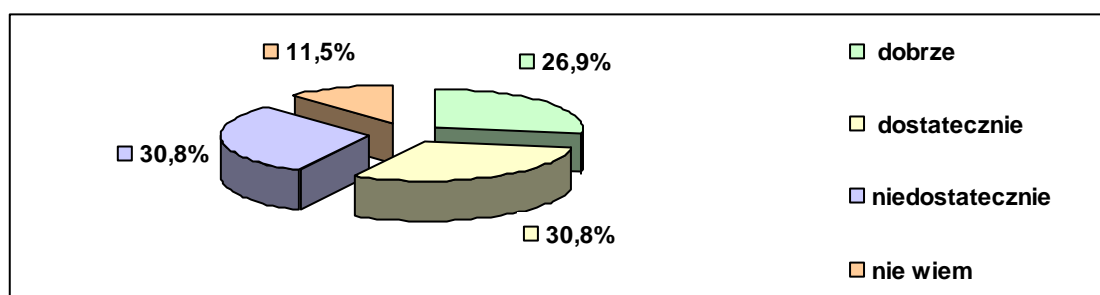
zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie MGKRPA	77	40	40
liczba osób stosujących przemoc domową, przeciwko którym MGKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, to w analizowanym okresie MGKRPA kontaktowała się z odpowiednio: 77 osobami dotkniętymi tym problemem w 2021 r., 40 w 2022 r. i także z 40 osobami w 2023 r. W analizowanym okresie Komisja nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko osobom stosującym przemoc domową.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

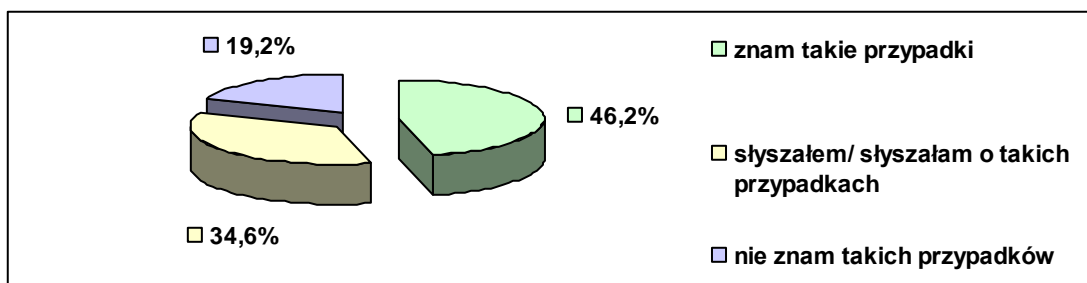

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 30,8% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dostateczne, a kolejne 26,9% pytanych uznało je za dobre. Jednak 30,8% ankietowanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 11,5% respondentów.

W przeprowadzonym badaniu ankietowani odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 80,8% respondentów twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy domowej. Jednocześnie 19,2% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

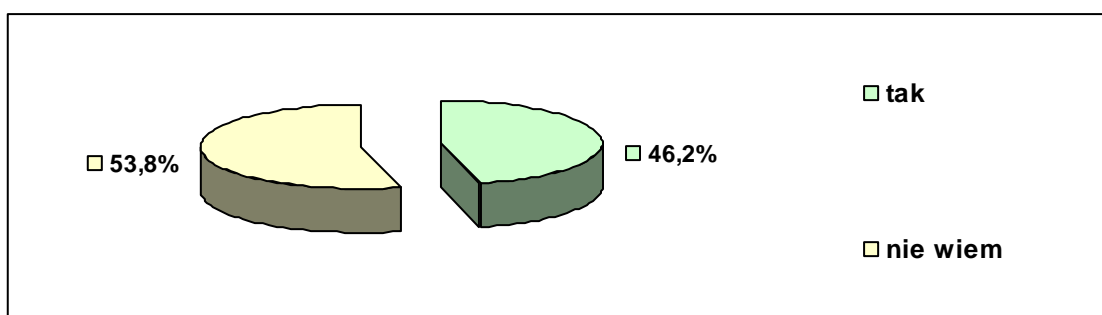
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy, 46,2% ankietowanych stwierdziło, że takie ryzyko istnieje. Nikt z badanych nie przyznał, że takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (53,8%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom przemocy domowej umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia

września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.

Funkcjonowanie w gminie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej** reguluje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy domowej, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych przemocą. Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Góra prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 57. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	16	16	13
liczba spotkań ZI w ciągu roku	21	29	17
liczba spotkań grup roboczych	254	207	198
liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych	X	X	36
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	34	36	36
w tym sporządzone przez Policję	30	33	28
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych oraz pracowników oświaty	4	3	8
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	64	31	59
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	67	98	94
liczba spraw sądowych	23	24	30
w tym zakończonych wyrokiem	0	16	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Góra.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego

stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osoby stosujące przemoc domową oraz osoby przejawiające zachowania agresywne obejmowano działaniami korekcyjno-edukacyjnymi. W 2021 r. było to 29 osób, w 2022 r. 25 osób, a w ostatnim roku analizy 19 osób.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej pomoc świadczy również Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 33 rodzinom (45 osobom w rodzinach) w 2021 r., 41 rodzinom (52 osobom w rodzinach) w 2022 r. oraz 48 rodzinom (62 osobom w rodzinach) w 2023 r. Pomocy z powodu narkomanii w rozpatrywanym okresie udzielono 5 osobom w 2021 r., 9 osobom (11 osobom w rodzinach) w 2022 r. i 10 osobom (13 osobom w rodzinach) w 2023 r. Wsparcie ze względu na przemoc domową przyznano 9 rodzinom (24 osobom w rodzinach) w 2021 r., 5 rodzinom (15 osobom w rodzinach) w 2022 r. i 4 rodzinom (13 osobom w rodzinach) w 2023 r.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii i programów (m.in. „Domowi detektywi”, „Debatą”, „Stop substancjom psychoaktywnym”, „Bieg po zdrowie”, „Ortografitti”, „Wygraj z agresją na sportowo”), prelekcji, warsztatów, konkursów i pogadanek oraz imprez kulturalnych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć sportowych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury). Poza działaniami profilaktycznymi finansowano działalność świetlicy środowiskowej i świetlic opiekuńczo-wychowawczych, uczestnictwo 44 dzieci w koloniach w Poroninie, udział 35 osób w Ogólnopolskim Zlocie Rodzin Abstynenckich w miejscowości Małe Ciche oraz wyjazd 41 osób na Ogólnopolskie Spotkania Trzeźwościowe w Licheniu, a także budowę placu zabaw dla dorosłych w Górze.

W gminie Góra jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub doznających przemocy domowej są – obok OPS-u, MGKRPA i ZI – punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych, 1 świetlica socjoterapeutyczna, 2 świetlice opiekuńczo-wychowawcze, klub abstynenta, 2 grupy AA oraz grupa Al.-Anon, a także Przychodnia i poradnia dla osób z problemami uzależnień i współuzależnień.

Profesjonalne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz dotkniętym przemocą świadczy funkcjonujący w gminie Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (czynny dwa razy w tygodniu). W 2023 r. specjalistyczną pomoc otrzymało 96 osób, w tym 22 osoby doznające przemocy, 48 osób stosujących przemoc, 32 osoby współuzależnione, 5 osób uzależnionych od narkotyków, 4 osoby w sprawie innych uzależnień oraz 24 osoby DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików). Osobom dotkniętym przemocą udzielono w sumie 91 porad, a w zajęciach terapeutycznych grupowych (50 dwugodzinnych zajęć) oraz trzygodzinnej terapii indywidualnej uczestniczyło 29 osób.

Poniższa tabela przedstawia wykaz jednostek wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą domową funkcjonujących na terenie gminy w 2023 r.

Tabela 58. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie gminy w 2023 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Poznańska 23, 56-200 Góra
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	
3.	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Sportowa 1, 56-200 Góra
4.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy	
5.	Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza”	
6.	Świetlica typu podwórkowego ucząca języka esperanto i Klub Esperanto dla młodzieży i dorosłych	
7.	Klub Abstynenta „Nowa Przyszłość”	
8.	Grupa AA „Tęcza”	
9.	Grupa AA „Desiderata”	ul. ks. Ściegiennego 29, 56-200 Góra
10.	Grupa AI.-Anon	
11.	Świetlica wiejska z programem opiekuńczo-wychowawczym w Kłodzie Górskiej	Kłoda Górowska 42, 56-200 Góra
12.	Przychodnia i poradnia dla osób z problemami uzależnień i współuzależnień Przychodnia Lekarzy Specjalistów „Pharma Medica”	ul. Świętosławy 1, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Warto dodać, że mieszkańcy gminy mogą również korzystać ze wsparcia w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej instytucji powiatowych, m.in. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Górze.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 5 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych i dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Prusa w Górze (liczba uczniów: 576, liczba nauczycieli: 59);
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Górze (liczba uczniów: 347, liczba nauczycieli: 38);
- Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. św. Huberta w Czerninie (liczba uczniów: 175, liczba nauczycieli: 22);
- Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Janusza Korczaka w Ślubowie (liczba uczniów: 68, liczba nauczycieli: 18);
- Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Witoszycach (liczba uczniów: 116, liczba nauczycieli: 22).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, logopedę i doradcę zawodowego. Uczniowie trzech szkół mogą korzystać z porad psychologa, oraz opieki pielęgniarskiej. Wszystkie placówki mają zapewniony dostęp do Internetu. Uczniowie czterech szkół korzystają z sali gimnastycznej i boisk sportowych. W żadnej z placówek nie utworzono klasy lub grupy integracyjnej. We wszystkich szkołach prowadzone jest dożywianie uczniów. Placówki oświatowe zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe, oferują także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

W badaniu stwierdzano występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6

zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 59. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2023/2024

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	3	12	2
sięganie po alkohol	1	2	4
sięganie po narkotyki	–	–	5
niszczenie mienia szkolnego	3	13	2
kradzieże na terenie szkoły	1	1	4
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	4	3
udział w grupach negatywnych	2	3	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	21	2
autoagresja	3	11	2
ucieczki z domu	–	–	5
przestępczość ujawniona	1	1	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	11	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 60. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2023/2024

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	13
zaniedbanie	8
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	3
przemoc domowa	5
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 21 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 13 przypadków niszczenia mienia szkolnego, 12

przypadków sięgania po papierosy, po 11 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego i autoagresji, 4 przypadki dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 3 przypadki udziału w grupach negatywnych, 2 przypadki sięgania po alkohol oraz po 1 przypadku kradzieży na terenie szkoły i przestępczości ujawnionej. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 13 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 8 przypadków zaniedbań, 3 przypadki uzależnień, 5 przypadków przemocy domowej i 3 przypadki przestępczości.

Przedstawiciele czterech spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Jednocześnie jeden z respondentów taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegł. Jego zdaniem dotyczy to w szczególności palenia papierosów i e-papierosów, nadmiernego korzystania z telefonów (granie w gry), autoagresji, zaniedbywania obowiązków szkolnych (wagary) oraz agresji i przemocy rówieśniczej.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to w opinii przedstawicieli dwóch z ankietowanych placówek w ciągu ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, zaś kolejny respondent miał trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie. Jednocześnie dwóch uczestników badania taki wzrost w analizowanym okresie zauważyło, zwłaszcza jeśli chodzi o bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zaniedbywanie dzieci, wzrost problemu uzależnień oraz problemy wychowawcze.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy finansowej (stypendia socjalne, dofinansowanie kolonii i wycieczek), a także pomocy rzeczowej (organizowanie zbiórek artykułów szkolnych, odzieży). Placówki zapewniają uczniom zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, opiekę świetlicową oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, zaś rodzice mogą skorzystać z indywidualnych konsultacji w zakresie wzmocnienia i rozwoju kompetencji wychowawczych.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Rozpoznawane są indywidualne potrzeby uczniów. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami –

pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Uczniowie mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, nauczycieli i wychowawców, którzy monitorują sytuację uczniów. Placówki zapewniają zajęcia dodatkowe rozwijające pasje i zainteresowania, opiekę świetlicową oraz pomoc w nauce. Ponadto szkoły udzielają niezbędnych porad i konsultacji rodzicom, pomagają w dopełnianiu formalności oraz kompletowaniu i wypełnianiu wymaganych dokumentów, a także kwalifikują i kierują uczniów na zajęcia świetlicy środowiskowej oraz na wypoczynek letni. W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka pracownicy placówek oświatowych przeprowadzają interwencje zgodnie z obowiązującymi standardami i procedurami.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. realizowane wśród uczniów i ich rodziców lub opiekunów programy oraz akcje profilaktyczne edukacyjne i terapeutyczne (np. „Domowi detektywi Jaś i Małgosia na tropie”, „Bieg po zdrowie”, „Ortografitti”, „Akademia bezpiecznego Puchatka”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Bieg po zdrowie”). W szkołach odbywają się spotkania ze specjalistami – pedagogami, psychologami, funkcjonariuszami policji, pogadanki, spektakle oraz zajęcia i warsztaty profilaktyczne. W ramach działań profilaktycznych organizowane są też wydarzenia sportowe i rekreacyjne promujące zdrowy styl życia. Podczas lekcji wychowawczych omawiane są zagadnienia z zakresu przeciwdziałania przemocy, agresji, przemocy rówieśniczej, profilaktyki uzależnień oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze, Urząd Miasta i Gminy w Górze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Górze, Powiatowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Górze, Dom Kultury, Komendę Powiatową Policji w Górze, Straż Pożarną, Sąd Rodzinny w Głogowie, Pogotowie Ratunkowe, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną i Fundację Pomocy Szkole im. Edwarda Machniewicza.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Góra wynika, że w latach 2021-2023 liczba osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie rośnie,

analogicznie wzrastał udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 61. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba mieszkańców gminy ogółem	18 797	18 619	18 458
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	4 450	4 517	4 564
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	23,67%	24,26%	24,73%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Szczegółowa analiza struktury demograficznej populacji gminy zawarta w Rozdziale 3. Części Diagnostycznej niniejszego dokumentu ukazuje niekorzystne tendencje: rosnąca liczba osób starszych przy systematycznie malejącej liczbie osób w wieku produkcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć.

Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności OPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 62. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin	137	140	130
liczba osób łącznie w rodzinach	160	157	152

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Wśród odbiorców pomocy społecznej w 2023 r. były ogółem 303 osoby w wieku powyżej 56 lat, w tym 169 osób powyżej 66 lat.

Gmina Góra dostrzega społeczne potrzeby osób starszych. W latach 2021-2023 inicjowano wiele projektów na rzecz seniorów, m.in.: program „Opieka 75+”,

program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” czy „Górowska Karta Seniora” uprawniająca do korzystania z ulg, zniżek lub darmowych świadczeń.

Pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych m.in. osobom starszym, samotnym lub osamotnionym w rodzinie świadczy funkcjonujący na terenie gminy Ośrodek Dziennego Pobytu Osób Starszych i Mieszkań Chronionych w Górze. Placówka czynna od poniedziałku do piątku (w godzinach od 8.00 do 16.00) dysponuje 30 miejscami w Ośrodku Dziennego Pobytu Osób Starszych, zaś Mieszkania Chronione przeznaczone są dla 12 podopiecznych (w tym dwa miejsca przeznaczone są dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej). Ośrodek zapewnia wsparcie osobom nieaktywnym zawodowo w wieku powyżej 60 lat poprzez umożliwienie korzystania z różnych form aktywizacji fizycznej, umysłowej i społecznej, m.in. terapii zajęciowych, aromaterapii, muzykoterapii, światłoterapii, fizjoterapii oraz zaspokajania potrzeb zdrowotnych, towarzyskich i kulturowych. W trakcie pobytu uczestnicy mają możliwość skorzystania z posiłków.

Warto dodać, że w gminie funkcjonuje Klub Seniora „Pogodna Jesień”. W zajęciach, których celem jest m.in. zapobieganie wykluczeniu ze środowiska, aktywizacja społeczna, rozwój sieci kontaktów społecznych oraz upowszechnianie kultury i sportu wśród seniorów, uczestniczy 60 starszych mieszkańców gminy.

Niebagatelną rolę w podnoszeniu aktywności osób starszych odgrywa również Górowski Uniwersytet Trzeciego Wieku. W zajęciach aktywizujących oraz rozwijających sprawność intelektualną i fizyczną uczestniczy 120 słuchaczy.

W Górze funkcjonuje także koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, które w swojej działalności koncentruje się na zadaniach w zakresie pomocy socjalno-bytowej, a także profilaktyki zdrowotnej poprzez aktywizowanie i organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego.

Działania wszystkich placówek mają na celu integrację społeczności osób starszych oraz poprawę ich zdrowia psychicznego i fizycznego.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, wykluczenie komunikacyjne oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, a także brak zainteresowania i pomocy ze strony

rodziny. Zwrócono też uwagę na marginalizację i wykluczenie społeczne oraz niewystarczającą liczbę klubów seniora.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż 85% respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, nie była reprezentowana. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie można byłoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej.

SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Bieżące informacje dotyczące osób z niepełnosprawnościami są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób z niepełnosprawnościami nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób z niepełnosprawnościami w gminie Góra, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze wynika, że w latach 2021-2023 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez OPS w latach 2021-2023.

Tabela 63. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin	362	366	338
liczba osób łącznie w rodzinach	583	534	546

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Należy dodać, że w 2023 r. OPS przyznał 2 155 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto dodać, że w Górze działa Środowiskowy Dom Samopomocy, ze wsparcia którego mogą korzystać dorosłe osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzeniem umysłowym. Placówka dysponująca 35 miejscami zapewnia opiekę od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7.00 do 15.00. ŚDS pełni ważną rolę w rehabilitacji osób niepełnosprawnych intelektualnie, stwarzając możliwość podtrzymywania i rozwijania umiejętności niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia poprzez zastosowanie odpowiednich technik terapii i treningów.

Gmina Góra realizuje także wiele programów i kampanii mających na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami, m.in.: „Opieka wytchnieniowa” i „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Na terenie gminy działa także nieodpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności** w Górze dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności). Ze względu na brak możliwości wygenerowania danych dotyczących wyłącznie mieszkańców gminy Góra, w poniższej tabeli zawarto szczegółowe informacje odnoszące się do mieszkańców całego powiatu górowskiego.

Tabela 64. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom powiatu	364	421	440
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom powiatu	1 124	1 256	1 449
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	389	470	458
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	613	657	825
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	117	119	147

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Górze.

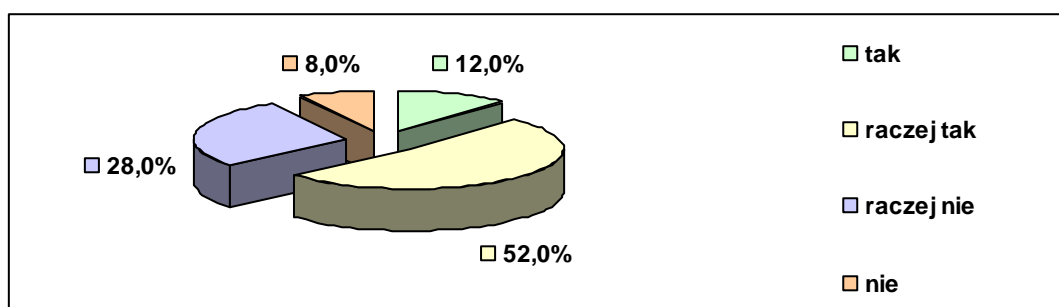
Osoby z niepełnosprawnościami z terenu gminy Góra mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Górze**, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w gminie. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury i budynków użyteczności publicznej, utrudniony dostęp do środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych oraz niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, a także niskie świadczenia i niedostateczne wsparcie. Wskazywano też na izolację i wykluczenie społeczne oraz ograniczony dostęp do rynku pracy.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób z niepełnosprawnościami w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, w badaniu ankietowym sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w działaniach realizowanych na terenie gminy. Według 64% uczestników badania w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, ale jednocześnie 36% ankietowanych wyraziło odmienną opinię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2023 r. na terenie gminy Góra działały 52 organizacje pozarządowe. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 65. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie Góra

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Black Ravens Mc Poland	
2.	Stowarzyszenie właścicieli domków letniskowych nad Jeziorem Dominickim „Zatoka” w Starkowie	ul. Wiosny Ludów 1, 56-200 Góra
3.	Dolnośląskie Stowarzyszenie Przyrodniczo-Historyczne „Silva”	ul. Dworcowa 21, 56-200 Góra
4.	Stowarzyszenie „Młodzi – Młodym”	ul. Szkolna 1, 56-200 Góra
5.	Powiatowe Stowarzyszenie Abstynentów „Rodzina i Trzeźwość” w Górze	ul. Sosnowa 2/3, 56-200 Góra
6.	Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym	os. Kazimierza Wielkiego 25, 56-200 Góra
7.	Górowskie Stowarzyszenie Klub Seniora „Pogodna Jesień”	ul. Słowackiego 4, 56-200 Góra
8.	Górowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Armii Polskiej 13, 56-200 Góra
9.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 12 w Górze	ul. Leśna 29, 56-200 Góra
10.	Stowarzyszenie Samarytanin	Skwer ks. Chłopickiego 1A, 56-200 Góra
11.	Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola Publicznego nr 1 im. Marii Konopnickiej	ul. Żeromskiego 15, 56-200 Góra
12.	Towarzystwo Ziemi Górowskiej	ul. Świętosławy 1, 56-200 Góra
13.	Górowskie Stowarzyszenie Brydża Sportowego przy Domu Kultury w Górze	ul. Armii Polskiej 13, 56-200 Góra
14.	Górowskie Towarzystwo Tenisowe	ul. Sportowa 1, 56-200 Góra
15.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Razem Możemy Więcej” Ślubów	Ślubów 31, 56-200 Góra
16.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Kresowiak	Witoszyce 10, 56-200 Góra
17.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czernina Górna	Czernina Górna 31, 56-200 Góra
18.	Górowskie Stowarzyszenie Badmintona „Smecz”	ul. Armii Polskiej 2A, 56-200 Góra
19.	Stowarzyszenie Sto Procent Pasji	Włodków Górny 9A, 56-200 Góra

20.	Stowarzyszenie Grupa Inicjatywy Turystycznej „Sezesko”	Stara Góra 29, 56-200 Góra
21.	Stowarzyszenie Razem dla Kłody	Kłoda Górowska 29/1, 56-200 Góra
22.	Stowarzyszenie Unia Górowian	ul. Mickiewicza 2A, 56-200 Góra
23.	Dolnośląski Związek Hodowców Psów	ul. Kwiatowa 52, 56-200 Góra
24.	Stowarzyszenie „Czas Zmiany”	Chróścina 41, 56-200 Góra
25.	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Góra	Stara Góra 84, 56-200 Góra
26.	Stowarzyszenie Przyjaciół Psów Rasowych	Stara Góra 15, 56-200 Góra
27.	Stowarzyszenie Patriotyczna Góra	Osetno 22, 56-200 Góra
28.	Stowarzyszenie Karyś Sport Horses	Ryczeń 70, 56-200 Góra
29.	Stowarzyszenie „Pod Dębem”	Zawieścice 36, 56-200 Góra
30.	Stowarzyszenie Kupców i Producentów Płodów Rolnych Powiatu Górowskiego	ul. Lipowa 25, 56-200 Góra
31.	Stowarzyszenie „Gramy dla...”	ul. Szkolna 2, 56-200 Góra
32.	Stowarzyszenie „Nasza Góra”	ul. Podwale 41c/6, 56-200 Góra
33.	Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego w Górze	ul. Korczaka 4/3, 56-200 Góra
34.	Stowarzyszenie Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Społecznego	Ślubów 2a/1, 56-200 Góra
35.	Stowarzyszenie Młodzi Górzanie	os. Kazimierza Wielkiego 22a/2, 56-200 Góra
36.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”	ul. Batorego 8, 56-200 Góra
37.	Bezpartyjny Blok „Wspólnie”	ul. Dworcowa 44, 56-200 Góra
38.	Cech Rzemiosł Różnych w Górze	ul. Starogórska 2A, 56-200 Góra
39.	Stowarzyszenie Górowski Klub Jeździecki „Cwał”	ul. Mickiewicza 17, 56-200 Góra
40.	Stowarzyszenie „Chwytaj Sportowe Marzenia”	ul. Strumienna 19, 56-200 Góra
41.	Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „Spełnione Marzenia”	ul. Armii Krajowej 19/4, 56-200 Góra
42.	Stowarzyszenie „Maratończyk Góra”	ul. Zielona 13, 56-200 Góra
43.	Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra – Niechlów – Wąsosz	ul. Armii Polskiej 11-13, 56-200 Góra
44.	Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy”	ul. Mickiewicza 1, 56-200 Góra
45.	Fundacja „Uzdrowienie”	ul. Słowackiego 10c, 56-200 Góra
46.	Fundacja Pomocy Szkole im. Edwarda Machniewicza w Górze	ul. Szkolna 1, 56-200 Góra

47.	Fundacja „Iris”	Wierzowice Małe 25, 56-200 Góra
48.	Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana Oddział Miejski	ul. Piłsudskiego 58, 56-200 Góra
49.	Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna	ul. Reymonta 4, 56-200 Góra
50.	Polski Związek Niewidomych Koło w Górze	ul. Armii Polskiej 8, 56-200 Góra
51.	Związek Sybiraków Oddział Góra Śląska	ul. Armii Polskiej 8, 56-200 Góra
52.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejsko-Gminny	ul. Piłsudskiego 58, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Na terenie gminy Góra działa także 16 klubów i stowarzyszeń sportowych (w tym 5 uczniowskich), 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych – w Starej Górze, Osetnie, Czerninie, Chróscinie, Radosławiu i Wierzowicach Małych oraz 5 Kół Gospodyń Wiejskich – w Czerninie Dolnej, Jastrzębi, Ryczeniu, Starej Górze i Sławęcicach.

W latach 2021-2023 utworzone zostały w gminie 4 nowe organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Klub Sportowy Soul In The Hole z siedzibą w Górze;
- Fundacja Ostoja – Ośrodek Hipoterapii i Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym z siedzibą w Wierzowicach Małych;
- Stowarzyszenie „Zmień stronę” z siedzibą w Górze;
- Stowarzyszenie Lokalne Sieci Komunikacyjne z siedzibą w Górze.

W 2023 r. w gminie funkcjonowało 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego oraz wspólnota religijna Świadców Jehowy. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 66. Parafie rzymskokatolickie i inne związki wyznaniowe na terenie gminy

dekanat	nazwa	adres
Góra – wschód	Parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Górze	ul. ks. Ściegiennego 29, 56-200 Góra
	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Kłoda Górowska 42 A, 56-200 Góra
	Parafia pw. św. Wawrzyńca w Czerninie	ul. Kościelna 1, 56-200 Góra
Góra – zachód	Parafia pw. św. Faustyny w Górze	Skwer ks. Chłopeckiego 1A, 56-200 Góra
	Parafia pw. św. Michała Archanioła	Chróscina 23, 56-200 Góra
	Parafia pw. św. Michała Archanioła	Osetno 24, 56-200 Góra
–	Sala Królestwa Świątków Jehowy	ul. Dworcowa 29, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze i Archidiecezji Wrocławskiej.

Wszystkie parafie Kościoła rzymskokatolickiego z terenu gminy wchodzą w skład archidiecezji wrocławskiej, zaś w podziale dekanalnym trzy parafie – z Czerniny, Kłody Górskiej i Góry przynależą do dekanatu Góra – wschód, natomiast trzy kolejne parafie – z Chróściny, Góry i Osetna przynależą do dekanatu Góra – zachód.

19. ZDOLNOŚĆ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie odnoszącym się do strategii rozwiązywania problemów społecznych zobowiązuje gminę do określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji zadań mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykonywania usług społecznych. Zawarte w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej rozwiązania dotyczące wprowadzenia statusu przedsiębiorstwa społecznego pozwalają zwiększyć dostępność wsparcia reintegracyjnego połączonego z pracą dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Status przedsiębiorstwa społecznego może uzyskać podmiot ekonomii społecznej, taki jak: spółdzielnia socjalna, spółdzielnia pracy (w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych), spółdzielnia produkcji rolnej, organizacja pozarządowa i inny podmiot prowadzący działalność pożytku publicznego albo jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, jeżeli prowadzą działalność odpłatną pożytku publicznego, działalność gospodarczą lub inną działalność o charakterze odpłatnym, po spełnieniu wymienionych w ustawie przesłanek.

Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma służyć rozwojowi lokalnemu i ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizację usług społecznych. Przedsiębiorstwo społeczne zobowiązane zostało do zatrudnienia co najmniej 3 osób na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę (w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy). W przypadku przedsiębiorstwa społecznego działającego w celu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowić muszą osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.

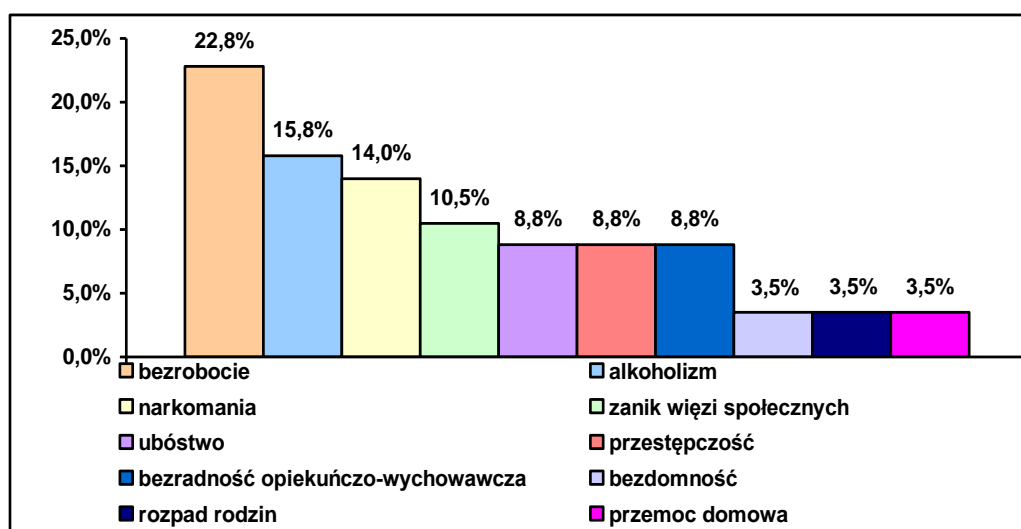
Na terenie gminy Góra nie funkcjonuje obecnie żaden podmiot ekonomii społecznej. Diagnoza potencjału działających w gminie organizacji pozarządowych wyklucza możliwość powołania przez nie w krótkim okresie podmiotu ekonomii społecznej, który mógłby realizować zadania mające na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub podjąć się wykonywania usług społecznych, niemniej nie oznacza to zaprzestania przez gminę jakichkolwiek działań zmierzających do utworzenia takiego podmiotu w przyszłości.

20. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie gminy.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali bezrobocie, alkoholizm, narkomanię, zanik więzi społecznych oraz ubóstwo, a także przestępczość i bezradność opiekuńczo-wychowawczą. W dalszej kolejności wymieniali bezdomność, rozpad rodzin i przemoc domową. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

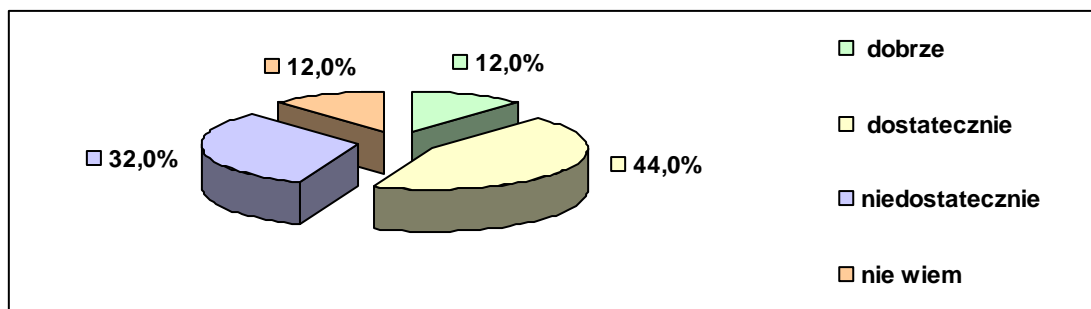
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować

i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania plenerowych imprez integracyjnych, wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, inicjowania wspólnych akcji aktywizujących społeczność lokalną oraz tworzenia miejsc spotkań dla młodzieży, a także angażowania w realizację zadań szerszych grup społecznych. Zwrócono również uwagę na potrzebę organizowania częstszych spotkań władz gminy z mieszkańcami, konsultowania ze społecznością lokalną planów i projektów przygotowywanych przez samorząd oraz zwiększenia finansowego wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej zintensyfikowanie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia, zwiększenie pomocy dla osób starszy i niepełnosprawnych, zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów oraz inicjowanie wolontariatu i pomocy międzysąsiedzkiej, a także prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

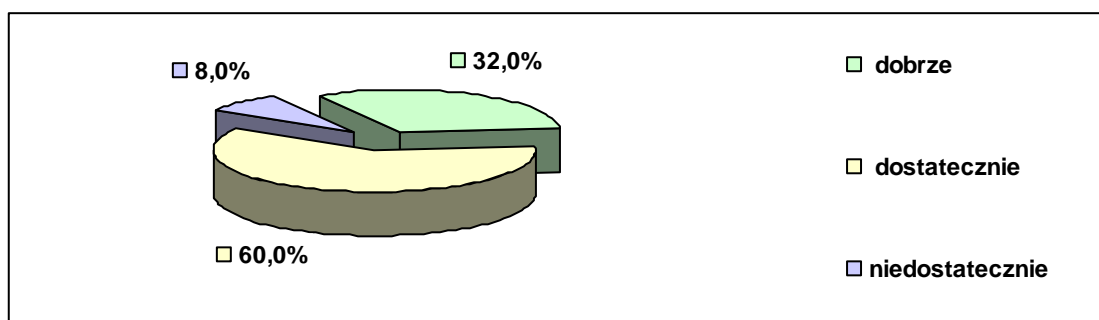

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Komunikacja między władzami samorządowymi a mieszkańcami została oceniona pozytywnie, bowiem 44% uczestników badania uznało ją za dostateczną, a kolejne 12% ankietowanych stwierdziło, że jest dobra. Jednocześnie 32% respondentów wyraziło opinię negatywną. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło 12% pytanych.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Góra jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy 92% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Opinii tej nie podziela jednak 8% badanych.

21. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS Kobiet I MĘŻCZYŹN

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W analizowanym okresie w gminie Góra struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 67. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba ludności gminy ogółem	18 797	18 619	18 458
liczba kobiet	9 531	9 449	9 374
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,70%	50,75%	50,79%

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze i Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Górze w latach 2021-2023 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 68. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2021-2023

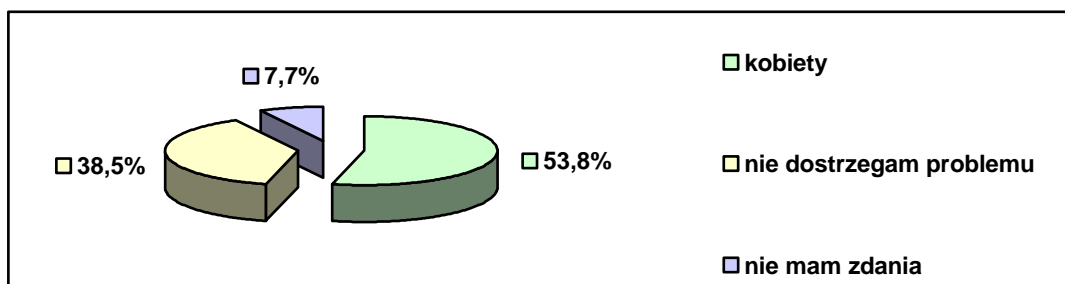
zakres danych	2021	2022	2023
liczba bezrobotnych ogółem	857	731	740
liczba bezrobotnych kobiet	471	410	412
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	54,96%	56,09%	55,68%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Górze.

Z analizy danych dotyczących struktury bezrobocia pod względem płci wynika, że kobiety przeważały w wielu wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym, osób bez stażu pracy oraz ze stażem od roku do 5 lat, osób w wieku 25-34 lata i 18-24 lata, a także osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy. Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 26 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

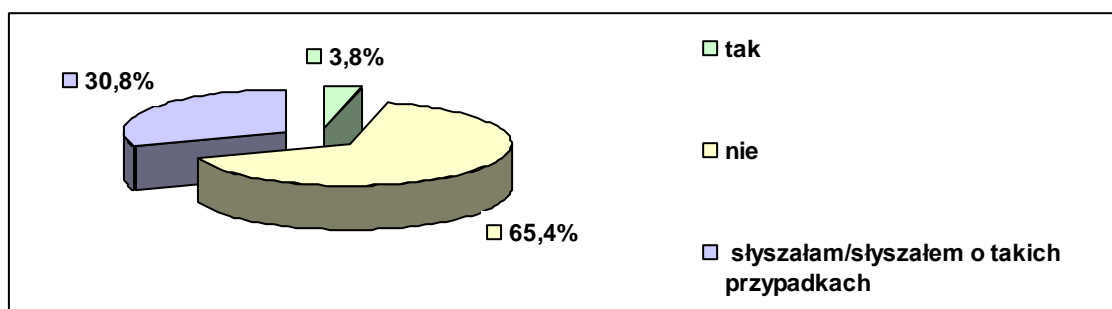
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Według 53,8% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Problemu zawartego w pytaniu nie dostrzega 38,5% badanych. Trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 7,7% pytanych. Nikt z respondentów nie stwierdził, że są to mężczyźni.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Większość (65,4%) spośród pytanych mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 30,8% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a kolejne 3,8% ankietowanych stwierdziło, że takie przypadki zna. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

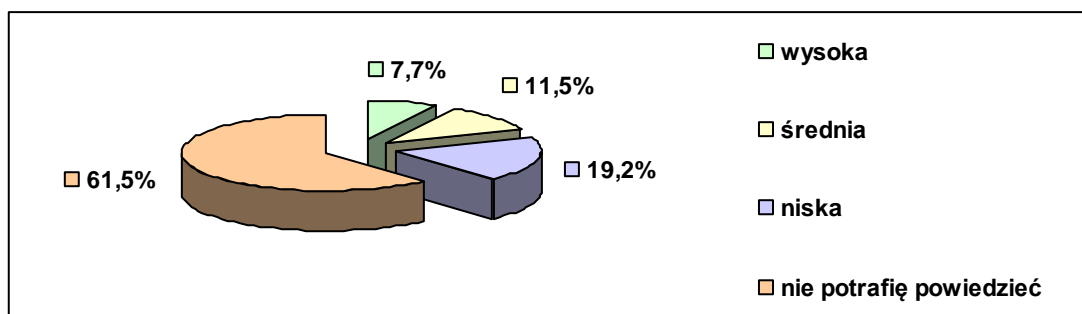
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans płci w gminie. Według 19,2% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, z kolei 11,5% ankietowanych stwierdziło, że jest średnia, zaś zdaniem 7,7% pytanych wysoka. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 61,5% respondentów. Poniższy wykres pokazuje rozkład odpowiedzi.

Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

Dane z badania ankietowego

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 38,5% badanych. Jednocześnie 7,7% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Tak sformułowanej kwestii nie potrafiło rozstrzygnąć 53,8% respondentów.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (30%), płace (23,3%), awans zawodowy (20%) oraz życie rodzinne i udział we władzach samorządowych (po 10%), a także działalność społeczną (6,7%).

Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, prowadzenia kampanii informacyjnych oraz wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w obszarze wynagrodzeń, awansu zawodowego i dostępu do ofert pracy. Wspomniano także o promowaniu programów „Mama w pracy” i „Praca mobilna” oraz działaniach ułatwiających godzenie ról zawodowych i prywatnych.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a ponad 38% respondentów potrafiło ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

22. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od

nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność oraz kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT	
BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	I
RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	II
ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	III
STAROŚĆ	IV
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	V
KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	VI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie (Wałbrzyska Strefa Ekonomiczna, budowa drugostronnego zasilania energetycznego, wybudowanie obwodnicy Góry) • prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych, w tym kobiet • podejmowanie inicjatyw zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych) • realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom bezrobocia oraz brak odpowiedniej liczby miejsc pracy • występujące zjawisko nielegalnego zatrudnienia (tzw. praca „na czarno”) • wzrost liczby osób bezdomnych w gminie • brak ogrzewalni dla osób bezdomnych

<p>rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca gminy z Wielkopolskim Bankiem Żywności w zakresie przekazywania żywności • działalność Stowarzyszenia Samarytanin w Górze (dystrybucja żywności, realizacja projektu POPŻ) • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie • podpisanie umowy ze Schroniskiem dla bezdomnych • dobrze funkcjonujący OPS 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rosnące zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • wzrastające zainteresowanie działaniami aktywizującymi umożliwiającymi podjęcie pracy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie • posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach i wolnych miejscach pracy • brak zjawiska ubożenia wśród mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • niewielkie zainteresowanie kobiet, działaniami aktywizującymi umożliwiającymi podjęcie pracy • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • brak pracy dla młodzieży kończącej edukację i związana z tym emigracja poza gminę • znikome zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • zwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie (Wałbrzyska Strefa Ekonomiczna, budowa drugostronnego zasilania energetycznego, wybudowanie obwodnicy Góry), prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych, w tym kobiet, podejmowanie inicjatyw zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych), realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem, realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem, współpraca gminy z Wielkopolskim Bankiem Żywności w zakresie

przekazywania żywności, działalność Stowarzyszenia Samarytanin w Górze (dystrybucja żywności, realizacja projektu POPŻ), diagnozowanie problemu bezdomności w gminie oraz podpisanie umowy ze Schroniskiem dla bezdomnych, a także dobrze funkcjonujący OPS. Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie, niewielkie zainteresowanie kobiet, działaniami aktywizującymi umożliwiającymi podjęcie pracy, utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, brak pracy dla młodzieży kończącej edukację i związana z tym emigracja poza gminę, znikome zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności oraz zwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie w gminie świetlicy terapeutycznej • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • bardzo duża liczba programów i działań profilaktycznych w szkołach i przedszkolach • dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych służących rodzinie (kompleks sportowy OKF, boiska Orlik, boiska wielofunkcyjne, baseny – otwarty i kryty, siłownie napowietrzne, place zabaw, skatepark, park rolkarski) • duża liczba wyremontowanych świetlic wiejskich • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doznającymi przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • niedostateczna liczba specjalistów z zakresu terapii rodzinnej, w tym wspierających ofiary przemocy domowej • brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • ograniczone działania na rzecz zwiększenia dostępności specjalistycznej opieki medycznej dla mieszkańców (brak szpitala powiatowego)

<p>domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej (prowadzone głównie w placówkach oświatowych) 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zaspokajająca potrzeby oferta opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej • sytuacja finansowa gminy pozwalająca na zaspokajanie potrzeb w zakresie edukacji (gmina przeznaczona liczne środki i dofinansowuje działalność placówek oświatowych) • wsparcie socjalne dla rodzin • pomoc w postaci dożywiania dla dzieci i młodzieży oraz wsparcie finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo • zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • rozpad rodzin (rozwoły, rozstania w związkach partnerskich itp.) • zanik więzi i tradycji rodzinnych • rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • wzrost zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży, brak autorytetów • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami doznającymi przemocy domowej • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, funkcjonowanie w gminie świetlicy terapeutycznej, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i na opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży, dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego, bardzo duża liczba programów i działań profilaktycznych w szkołach i przedszkolach, dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych służących rodzinie (kompleks sportowy OKF, boiska Orlik, boiska wielofunkcyjne, baseny – otwarte i kryte, siłownie napowietrzne, place zabaw, skatepark, park rolkarski), duża liczba wyremontowanych świetlic wiejskich, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doznającymi przemocy domowej, jak również zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób

doznających przemocy domowej na terenie gminy oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej (prowadzone głównie w placówkach oświatowych). Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, rozpad rodzin (rozwoły, rozstania w związkach partnerskich itp.), zanik więzi i tradycji rodzinnych, rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy, wzrost zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży, brak autorytetów oraz niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami doznającymi przemocy domowej, a także nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wystarczające zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi kierowanie osób uzależnionych na terapię i leczenie realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> niepodejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego (brak lokalnych programów) brak szpitala, brak placówek medycznych i specjalistów wzrost liczby zachorowań na choroby psychiczne będące następstwem stosowania środków odurzających łatwy dostęp do narkotyków i alkoholu i w następstwie wzrost uzależnień
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> brak poprawy stanu środowiska naturalnego w gminie w ostatnich latach zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia

	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje mocne strony, m.in.: wystarczające zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, kierowanie osób uzależnionych na terapię i leczenie, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze. Mimo mocnych stron w tym obszarze wskazane zagrożenia – m.in. brak poprawy stanu środowiska naturalnego w gminie w ostatnich latach, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki czy wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie barier architektonicznych w miejscach zamieszkania • brak placówek świadczących pomoc w postaci możliwości zakupu taniego posiłku (obiady) • słabo funkcjonująca komunikacja publiczna • wzrost poczucia osamotnienia • brak wolontariatu na rzecz osób starszych, w tym brak pomocy w zakresie działania tzw. „złotej rączki”

<ul style="list-style-type: none"> zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu (niewystarczający ze względu na wykluczenie komunikacyjne dla osób z terenów wiejskich) wystarczające możliwości gminy umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej i edukacyjnej osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych wzrastająca liczba osób wymagających umieszczenia w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych stale rosnąca liczba osób wymagających specjalistycznej opieki medycznej przypadki pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu oraz zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, wzrastająca liczba osób wymagających umieszczenia w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych, stale rosnąca liczba osób wymagających specjalistycznej opieki medycznej, jak również przypadki pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> monitorowanie orzeczeń 	<ul style="list-style-type: none"> nieorganizowanie i nieświadczanie

<p>o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób z niepełnosprawnościami z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnościami • upowszechnianie wśród osób z niepełnosprawnościami ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób z niepełnosprawnościami • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością 	<p>specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy (brak specjalistycznej kadry)</p>
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnościami w gminie • wzrastająca liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • zwiększająca się liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, informowanie osób z niepełnosprawnościami z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnościami, upowszechnianie wśród osób z niepełnosprawnościami ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób z niepełnosprawnościami oraz prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: nieorganizowanie i nieświadczanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy (brak specjalistycznej kadry), zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnościami w gminie, wzrastająca liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, jak również

zwiększająca się liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom z niepełnosprawnościami.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych (Budżet Obywatelski) • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu (w placówkach oświatowych) 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • niedostosowana do aktualnych potrzeb sieć placówek pomocy społecznej (brak ogrzewalni, schroniska dla osób bezdomnych oraz odpowiedniej liczby mieszkań komunalnych)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia mieszkańców • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb (środki są ograniczone) 	<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • stale rosnąca liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontariacką • rosnące wypalenie zawodowe wśród kadr pomocy społecznej i ich

niedofinansowanie

- częste zmiany przepisów w sektorze pomocy społecznej i konieczność realizacji dodatkowych zadań

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych (Budżet Obywatelski), popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry pomocy społecznej oraz podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu (w placówkach oświatowych). Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej. Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy, brak zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych, stale rosnąca liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontariacką oraz rosnące wypalenie zawodowe wśród kadr pomocy społecznej i ich niedofinansowanie, a także częste zmiany przepisów w sektorze pomocy społecznej i konieczność realizacji dodatkowych zadań – to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

ZAGROŻENIA W OBSZARACH, KTÓRE NIE ZOSTAŁY OBJĘTE ANALIZĄ

- rosnąca liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej
- niskie zarobki w lokalnych zakładach pracy
- zapotrzebowanie na duże środki finansowe konieczne do zabezpieczenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz za pobyt osób niepełnosprawnych i chorych w domach pomocy społecznej
- przerzucanie obowiązków rodzinnych i opiekuńczych na instytucje pomocowe

23. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych realizowano na podstawie obowiązujących aktów prawnych, z których kluczowa była ustawa o pomocy

społecznej. Zadania w ramach celów były też wykonywane w oparciu o liczne programy, które wynikają ze specyfiki i potrzeb poszczególnych grup społecznych. W ramach realizacji Strategii podejmowane były działania w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych rodzin, przewyciężania niedostatku, trudności życiowych spowodowanych utratą możliwości zarobkowania, niepełnosprawnością, starością, bezdomnością, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi. Realizowano również cele związane z powszechną profilaktyką w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz przeciwdziałania alkoholizmowi czy narkomanii.

Największe znaczenie w tym ostatnim zakresie odgrywają szkoły, gdzie realizacja różnych programów i zajęć jest bardzo imponująca. Ustalone cele realizowano przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze polityki społecznej. Za realizację strategii odpowiedzialne są wszystkie instytucje gminne oraz ewentualni partnerzy z organizacji pozarządowych. Zgodnie z założeniami przyjętymi w strategii, poniżej opisane zostały najważniejsze działania realizowane przez różne instytucje. Działanie te składają się na realizację wskaźników realizacji poszczególnych celów.

Najważniejsze działania podejmowane przez poszczególne instytucje:

➤ Ośrodek Pomocy Społecznej:

- prowadzono pracę socjalną z osobami bezrobotnymi;
- rozpowszechniano informacje o projektach i programach aktywizacyjnych i kierowano do nich osoby bezrobotne pozostające w systemie pomocy społecznej;
- współpracowano z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej, w tym kierowano osoby i rodziny do korzystania z pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, współpracowano z Wielkopolskim Bankiem Żywności;
- zapewniano funkcjonowanie punktu konsultacyjnego na terenie OPS-u w Górze udzielającego specjalistycznego poradnictwa osobom i rodzinom z problemami;
- świadczone pomoc ofiarom przemocy domowej oraz kierowano sprawców przemocy do programów korekcyjno-edukacyjnych;
- zapewniano schronienie dla osób bezdomnych z gminy Góra;
- realizowano projekt finansowany ze środków EFS-u – „Aktywne wsparcie socjalne w gminie Góra” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020; Oś priorytetowa: 9 Włączenie społeczne

Działanie: 9.1 Aktywna integracja; Poddziałanie: 9.1.1 Aktywna integracja, w okresie od maja 2021 r. do grudnia 2022 r.;

- realizowano projekt RPDS.09.02.01-02-0033/17 „Wzrost dostępności usług społecznych w Gminie Góra” współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- wdrażano projekty przez OPS w Górze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych: Korpus Wsparcia Seniorów, program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, program Opieka Wytchnieniowa);
- prowadzono usługi opiekuńcze dla osób starszych.

➤ **Dom Kultury:**

Stwarzano dzieciom i młodzieży warunki do rozwoju i kształtowania swoich umiejętności oraz pasji poprzez:

- funkcjonowanie sekcji kulturalnych;
- współpracę z harcerstwem (włączanie i angażowanie ich w akcje charytatywne i wydarzenia lokalne, w tym projekty zewnętrzne);
- organizowanie czasu wolnego podczas ferii zimowych i wakacji (zajęcia tematyczne/edukacyjne, sportowe, gry i zabawy, wycieczki);
- organizowanie zajęć rozwijających zainteresowania (zajęcia wokalne, plastyczne, nauki gry na instrumentach, akrobatyki scenicznej, rytmiki);
- planszowe czwartki – gry planszowe dla dzieci.

➤ **Ośrodek Kultury Fizycznej:**

W zakresie wspierania osób starszych oraz osób niepełnosprawnych stwarzano możliwość korzystania z infrastruktury sportowej przez osoby starsze (napowietrzna siłownia, bieżnia lekkoatletyczna, kryta pływalnia wraz z kręgielnią, basen miejski, bulodromy do gry w Petanque). Udostępniano dla Środowiskowego Domu Samopomocy obiekty OKF-u – basen miejski, krytą pływalnię, kręgielnię. Organizowano samodzielnie lub z innymi instytucjami programy mające na celu alternatywne możliwości spędzania czasu wolnego i rozwój kapitału społecznego (turniej Petanque o Puchar Dyrektora, Ogólnopolski Bieg Niepodległości, współorganizowano Białą Sobotę pod hasłem: „Zadbaj o swoje zdrowie”, w tym – badanie densytometryczne i porady specjalistyczne dotyczące osteoporozy, badanie RTG obrazujące gęstości kości, badania stomatologiczne w dentobusie, konsultacje medyczne z zakresu ginekologii i położnictwa, konsultacje medyczne z zakresu medycyny rodzinnej i pediatrii).

➤ **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych**

W ramach bieżącej działalności MGKRPA – za pośrednictwem pracowników i specjalistów motywowano do podjęcia leczenia i dokonania zmian w zachowaniu. Dokonywano kontroli sklepów pod kątem sprzedaży napojów alkoholowych, kierowano na badania do biegłych sądowych, zorganizowano kolonie dla dzieci. Przez cały okres zapewniano działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego. Prowadzono warsztaty w szkołach i innych placówkach, finansowano wyjazdy na zloty rodzin abstynenckich, zajęcia psychoterapii i terapii indywidualnej dla osób doznających przemocy, finansowano działalność świetlic, warsztatów profilaktycznych dotyczących uzależnień i przemocy, warsztatów edukacyjno-profilaktycznych.

➤ **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**

PCPR prowadzi działalność na rzecz mieszkańców gminy Góra, tj. m.in. poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne i rodzinne. Realizuje Powiatowy Program na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Górowskim, współpracuje ze Stowarzyszeniem Polski Związek Niewidomych Koło w Górze w zakresie wsparcia w organizacji spotkań integracyjnych członków Koła, tj. Dzień Białej Laski, spotkanie noworoczno-opłatkowe oraz wsparcie w zakresie walnego zebrania członków Koła.

➤ **Powiatowy Urząd Pracy**

PUP w Górze wpisuje się w realizację strategii, zwłaszcza poprzez działalność polegającą na przeciwdziałaniu bezrobociu mieszkańców gminy. Organizowano: prace interwencyjne, roboty publiczne, wypłacano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, dokonywano refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnych, wypłacano bon na zasiedlenie, przeprowadzano szkolenia dla bezrobotnych, organizowano staże dla bezrobotnych, finansowano studia podyplomowe, realizowano projekty w ramach wsparcia funduszy europejskich dotyczących aktywizacji osób bezrobotnych.

➤ **Przedszkola:**

- realizowano projekty na rzecz rodziców: trening umiejętności społecznych, trening umiejętności wychowawczych oraz prelekcje dla rodziców;
- prowadzono zajęcia specjalistyczne dla dzieci: rewalidacja, terapia logopedyczna, terapia pedagogiczna, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, plany działań wspierających, zajęcia wzmacniające kompetencje emocjonalno-społeczne,

zajęcia z pedagogiem specjalnym dla dzieci wymagających indywidualnego wsparcia;

- organizowano przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz związanych ze wzrostem bezpieczeństwa mieszkańców: udział w projektach: „Mały Miś w świecie wielkiej literatury”, „Jestem małym przyjacielem przyrody”, „Razem przez cztery pory roku”, „Czyste powietrze wokół nas”, program terapii pedagogicznej „My też potrafimy”, program terapii logopedycznej, trening umiejętności społecznych „Zaakceptuj mnie”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” „Kubusiowi przyjaciele natury”, „Sensoryczny kogel-mogel”, ogólnopolska akcja „Zdrowo i sportowo”, projekt – innowacja „Dolina Baryczy – w moim regionie”, akcja humanitarna „Światowy Dzień Wody z PAM”, program ekologiczny „Przyjaciele Natury”, „Mali badacze przyrody”.

➤ **Szkoły**

- realizowano projekty na rzecz rodziców: porady i konsultacje dla uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole przez pedagoga i psychologa, prowadzono terapie pedagogiczne, spotkania profilaktyczne dla rodziców prowadzone przez Komendę Powiatową Policji w Górze, wykłady doradcy zawodowego PCDN w Górze dla rodziców uczniów klasy VIII „Jak pomóc dziecku w wyborze szkoły”;
- inicjowano przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz związanych ze wzrostem bezpieczeństwa mieszkańców – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej (np. „Bieg po zdrowie” realizowany w klasie IV, program profilaktyki przeciw próchnicy zębów – fluoryzacja zębów u uczniów klas I-VI, warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas VI „Poznaję siebie”, warsztaty profilaktyczne „Profilaktyka uzależnień. Podejmujemy decyzje”), warsztaty profilaktyczne (np. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”, program „Owoce i warzywa w szkole”), zorganizowano przemarsz ulicami miasta z udziałem uczniów klas IV-V w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, zajęcia w ramach lekcji wychowawczych (np. „Karuzela wiedzy – fakty i mity, a temat palenia tytoniu” oraz „Skutki palenia e-papierosów – fakty i mity na temat e-papierosów”, program profilaktyczny „Domowi Detektywi”, „Jaś i Małgosia na tropie”), realizacja szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych (np. „Nie pal przy mnie, proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Edukacja zdrowotna w świetlicy szkolnej”), prowadzono edukację zdrowotną (np. „Lekcje Pomagania”,

„Akademia Lubella”, realizacja unijnego projektu koordynowanego przez KOWR – dostarczanie uczniom owoców, warzyw, przetworów mlecznych);

- prowadzono zajęcia specjalistyczne dla uczniów szkół podstawowych: program edukacyjno-terapeutyczny dla uczniów ze zdiagnozowaną dysleksją i specyficznymi trudnościami w nauce pisania i czytania, plan pracy świetlicy szkolnej mający na celu wszechstronny rozwój uczniów, rozwój zainteresowań, pomoc w nauce, realizacja zajęć zapewniających prawidłowy rozwój fizyczny;
- umieszczano na stronie internetowej szkoły oraz korytarzu szkolnym informacje o telefonach zaufania oraz infolinii wsparcia dzieci i młodzieży oraz dorosłych, którzy potrzebują pomocy;
- obejmowano dzieci indywidualnym nauczaniem oraz pomocą nauczyciela wspomagającego.

➤ **Urząd Miasta i Gminy w Górze**

Przeprowadzono liczne inwestycje polegające na budowie dróg, przebudowie i rozbudowie dróg gminnych, wymianie nawierzchni dróg, budowie ścieżki rowerowej oraz oświetlenia drogowego.

➤ **Komenda Powiatowa Policji w Górze**

Komenda Powiatowa Policji w Górze prowadziła liczne spotkania informacyjno-edukacyjne. KPP współpracuje również z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Górze oraz Urzędem Miasta i Gminy w Górze, a także Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Górze. Prowadzono wspólne działania profilaktyczne na terenie całego powiatu, mające na celu zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży na czyhające zagrożenia oraz odpowiedzialność za popełnione czyny karalne. Przeprowadzono spotkania informacyjno-edukacyjne z młodzieżą szkolną.

Ponadto do działań wynikających ze strategii należało:

- funkcjonowanie w gminie Góra Górowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- działalność Stowarzyszenia „Klub Seniora Pogodna Jesień”;
- zapewnienie osobom starszym dostępu do placówki Mieszkanie i Dom Dziennego Pobytu Osób Starszych w Górze;
- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze.

Podsumowanie

Programy i zadania podejmowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych były realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez dłuższy czas, tj. rok, kilka lat, aż

do zadań ciągłych. Można uznać, że realizacja celów ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2019-2024” i podejmowane w ich ramach działania względem rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, bezrobotnych, samotnych i innych wymagających wsparcia, czyli rozwiązywanie problemów społecznych dotyczących różnych grup społecznych, były realizowane. Podobnie jak w latach ubiegłych realizacją niemal wszystkich celów zajmowały się instytucje gminne i powiatowe. Odnotowuje się bardzo mały udział organizacji pozarządowych (z wyjątkiem klubów sportowych), szczególnie tych, działających w obszarze zabezpieczenia społecznego czy pomocy społecznej.

III. PROGRAMOWANIE

Diagnoza problemów społecznych oparta na analizie źródeł zastanych oraz wyników badań ankietowych, a także analizie SWOT wybranych obszarów problemowych pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Góra na lata 2025-2030. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej**
4. **Wspieranie osób starszych i z niepełnosprawnościami**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
7. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Góra zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych, stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego, integruje lokalną społeczność oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„W trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców Gmina Góra podejmuje zintegrowane działania zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołami. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem. 	działania ciągłe

<p>2. Aktywizacja zawodowa i wsparcie dla osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami, instytucjami, a także organizacjami pozarządowymi i Kościołami w celu podniesienia skuteczności wsparcia adresowanego do osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 5. Rozwój współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 7. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 8. Promowanie w obszarze rynku pracy oraz w życiu publicznym zasady równości szans kobiet i mężczyzn. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu 	<p>działania ciągłe</p>

<p>bezdomnością i bezdomnym.</p>	<p>mieszkalnego.</p> <p>2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.</p> <p>3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.</p>	
---	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2023 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	4 226 484	6 200 000	UMiG/OPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	40,85	50,00	UMiG/OPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzję świadczenie	osoba	850	760	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej					

z powodu:					
ubóstwa	osoba	848	760	OPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	702	630	OPS	raz w roku
bezdomności	osoba	38	35	OPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	6,54	5,8	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	488	440	OPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	39	50	OPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	740	660	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	412	380	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	6,90	6,00	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- 	działania ciągłe

	<p>wychowawczych oraz monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła. 	
<p>2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozpoznawanie i zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 	<p>działania ciągłe</p>

3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	<ol style="list-style-type: none">1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej.2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy domowej.3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.5. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy.6. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej.8. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, problemami alkoholowymi i narkomanii.	działania ciągłe
---	---	------------------

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2023 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	677	610	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	99	89	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	231	208	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	36	30	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu	rodzina	48	45	OPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	10	9	OPS	raz w roku
przemocy domowej	rodzina	4	3	OPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	karta	36	34	ZI	raz w roku

zakończonych założeniem Niebieskiej Karty					
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	1 689	1520	OPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	167	150	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	248	300	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i z niepełnosprawnościami. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 5. Podejmowanie współpracy z Kościołami i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i z niepełnosprawnościami. 6. Poszerzanie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami. 7. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami. 	działania ciągłe
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami 	działania ciągłe

	<p>psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>5. Uwzględnianie udziału osób z niepełnosprawnościami w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach.</p> <p>6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby z niepełnosprawnościami.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2023 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	4 564	4 700	UMiG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	24,73%	25,00%	UMiG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	169	160	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	338	300	OPS	raz w roku

liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	130	150	OPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	29	35	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób z niepełnosprawnościami, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób z niepełnosprawnościami, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.	działania ciągłe

<p>w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	
<p>2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu. 	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy domowej, przestępczości i jej negatywnych 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>skutków.</p> <p>4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.</p> <p>5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2023 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	103	113	UMiG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działania/formy	30	35	UMiG, NGOs, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	1	2	UMiG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku

przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo/wykroczenie	690	650	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program	65	70	placówki oświatowe, PPP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy 	<p>działania ciągłe</p>
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy. 2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy 	<p>działania ciągłe</p>

i rozwijanie dialogu społecznego.	<p>w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmocnienie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2023 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	8	10	OPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	52	56	UMiG, NGOs, OPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	25	28	UMiG, OPS, ZI, MGKRPA, NGOs	raz w roku
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	organizacja	8	10	UMiG	raz w roku

liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami	spotkanie	0	2	UMiG	raz w roku
---	-----------	---	---	------	------------

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
<p>CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
<p>CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów

	<p>uzależnień oraz przemocy domowej,</p> <ul style="list-style-type: none">- spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,- podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,- zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin,- podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych,- zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,- poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,- zmniejszenia skali przemocy domowej,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.</p>	<ul style="list-style-type: none">- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym,- podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne,- zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami,- zwiększenie udziału seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym,- podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,- poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych

	<p>i z niepełnosprawnościami w środowisku,</p> <ul style="list-style-type: none">- pełniejsza integracja seniorów i osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.	<ul style="list-style-type: none">- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia,- zmniejszenie zagrożenia przestępczością,- zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych,- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.	<ul style="list-style-type: none">- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej,- podniesienie jakości świadczonych usług,- większa aktywność społeczna mieszkańców gminy,- wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych ujęto poziom wydatków gminy w 2023 r. z działów klasyfikacji budżetowej:

- 801 – oświata i wychowanie – 33 696 459,94 zł
- 851 – ochrona zdrowia – 530 489,90 zł
- 852 – pomoc społeczna – 11 266 824,39 zł
- 854 – edukacyjna opieka wychowawcza – 134 852,83 zł
- 855 – rodzina – 14 771 393,85 zł

który w 2023 r. wynosił 60 400 020,91 zł.

Szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację wskazanych zadań będzie nie niższa niż w roku 2023, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze wraz z jego Kierownikiem.

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowność ich wdrażania. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego i roku badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Strategia jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;

- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;
- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;
- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonać jej ewentualnej aktualizacji.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;

- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 powstaje w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców ;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy domowej – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doznających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, można przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – gminy. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji,

niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii;
4. Program współpracy Gminy Góra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2025-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	83
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2021-2023	19
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023.....	19
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2021-2023.....	20
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2023 r.....	21
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2021-2023.....	21
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne.....	23
Tabela 9. Gospodarstwa rolne	23
Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy w latach 2021-2023.....	24
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2021-2023	24
Tabela 12. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2021-2023	25
Tabela 13. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2023/2024.....	25
Tabela 14. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2023/2024	26
Tabela 15. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2023/2024	26
Tabela 16. Wykaz żłobków, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2023/2024	26
Tabela 17. Wykaz placówek kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego, ośrodków doksztalania i doskonalenia, inne placówki umożliwiające uczenie się przez całe życie w 2023 r. ...	27
Tabela 18. Placówki kultury w gminie w 2023 r.	28
Tabela 19. Wykaz placówek kultury w 2023 r.	29
Tabela 20. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2023 r.	30
Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2023 r.	31
Tabela 22. Sport i rekreacja w 2023 r.	33
Tabela 23. Kluby sportowe na terenie gminy w 2023 r.	33
Tabela 24. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023	35
Tabela 25. Działania profilaktyczne w gminie podejmowane przez Komendę Powiatową Policji w latach 2021-2023	36
Tabela 26. Dozory prowadzone w gminie w latach 2021-2023	37
Tabela 27. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2021-2023	38
Tabela 28. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2023 r.	39
Tabela 29. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2023 r.	39
Tabela 30. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2021-2023	40
Tabela 31. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2021-2023.....	40
Tabela 32. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023	41
Tabela 33. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2023 r.	41
Tabela 34. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023	41
Tabela 35. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2021-2023.....	43
Tabela 36. Asystenci rodziny w gminie w latach 2021-2023	44
Tabela 37. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2021-2023	45
Tabela 38. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS w latach 2021-2023	45
Tabela 39. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2021-2023.....	45
Tabela 40. Górowska Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2021-2023	46
Tabela 41. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2021-2023	46
Tabela 42. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023.....	46
Tabela 43. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2023.....	51
Tabela 44. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2023 r.....	51
Tabela 45. Jednostki wsparcia obejmujące teren gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2023 r.	51
Tabela 46. Rodzaje terapii prowadzonych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w odniesieniu do mieszkańców gminy w roku szkolnym 2023/2024.	53
Tabela 47. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2021-2023.....	53

Tabela 48. Stan bezrobocia w gminie w latach 2021-2023	54
Tabela 49. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2021-2023	54
Tabela 50. Bezrobotni w gminie na koniec 2023 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy	55
Tabela 51. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2021-2023	57
Tabela 52. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023	58
Tabela 53. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej	58
Tabela 54. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	58
Tabela 55. Działalność MGKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	58
Tabela 56. Działania podjęte w gminie przez MGKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej	59
Tabela 57. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2021-2023	61
Tabela 58. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie gminy w 2023 r.	63
Tabela 59. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2023/2024	65
Tabela 60. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2023/2024	65
Tabela 61. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2021-2023	68
Tabela 62. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2021-2023	68
Tabela 63. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023	70
Tabela 64. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2021-2023	71
Tabela 65. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie Góra	73
Tabela 66. Parafie rzymskokatolickie i inne związki wyznaniowe na terenie gminy	75
Tabela 67. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2021-2023	79
Tabela 68. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2021-2023	80

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2021-2023	19
Wykres 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023	20
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	29
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	30
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	31
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	35
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	38
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	43
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	56
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	59
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	60
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	60
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami?	72
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	77
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	78
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?	79
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	80
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	81
Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	81